ROČENKA 2010

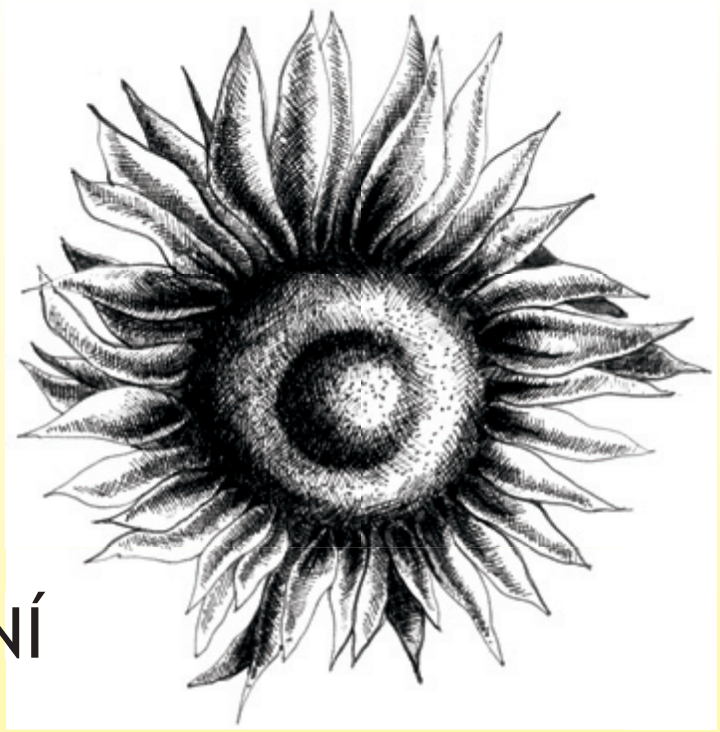

10. VÝROČÍ ZALOŽENÍ

FOTOKLUB

ČERNÁ SLUNEČNICE

Elektronická verze Ročenky 2010

(číslování stránek se může mírně lišit od tištěné verze)

OBSAH

Úvodní slovo 5

ZE ŽIVOTA FOTOKLUBU

„Yndustryjál“ aneb Výlety do krajiny průmyslu zaslíbené 6
Křest ročenky 2009 v klubové restauraci Varta 14
Fotografická výstava Toulky krajinou Ivanky a Jaromíra Čištínových 16
Jarní výjezdní zasedání v Českém středohoří 18
Fotofestival 2010 v Moravské Třebové aneb Víkend v Krasíkově 24
Vernisáž výstavy Černé slunečnice v InGarden 28
Podzimní výjezdní zasedání aneb Za dobrým vínem na Pálavu 30
Hory, doly aneb Fotografování v kraji průmyslem a uhlím oplývajícím 40

VÝSTAVNÍ KOLEKCE 2010

Ivan Bumba 48
Ilona Cíchová 52
Jaromír Čištín 56
Ivanka Čištínová 60
Michal Hejna 64
Petra Kamenická 68
Pavlína Klazarová 72
Martin Klika 74
Miloslav Kokeš 78
Josef Lončák 82
Milan Manda 86
Petr Pazour 90
Aleš Zídek 96

A NA ZÁVĚR...

Praha historická (i moderní) 100
Lidé jižní Indie 108
Kolibříci – klenoty ptačí říše 118
Domy inspirované přírodou 122
Zrcadlo zapomnění 126
Oko, nejcennější objektiv fotografa 132
PF 2011 aneb Rozloučení s rokem 2010 136
Seznam aktivních členů fotoklubu Černá slunečnice 140
Členové fotoklubu reprezentují 141

Copyright **© Černá slunečnice 2010**
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být reprodukována, uchovávána ve vyhledávacím systému nebo šířena v jakékoliv formě a úmyslu elektronicky, mechanicky, kopírováním nebo jinak bez souhlasu majitele práv.
Fotografie, u kterých není uvedeno jméno autora, jsou majetkem fotoklubu Černá slunečnice.
U ostatních fotografií patří veškerá práva jednotlivým autorům.
Logo Černé slunečnice **© Ilona Cíchová**
Jazykové úpravy **© Pavlína Klazarová**
Grafická úprava **© Michal Hejna & Ivan Bumba**

Černá slunečnice je neobvyklým sdružením nejen fotografů, ale především lidí. Říkám to s vědomím toho, že za slovem fotograf se také ukrývá člověk, a na to by se nemělo zapomínat. Lidé, a tedy i fotografové v Černé slunečnici jsou rozmanití jako barvy světa, stejně tak je to i s jejich tvorbou. Spojuje je veskrze pozitivní nahlížení na svět, byť ještě někteří procházejí negativním nebo diapozitivním procesem. A z mého pohledu snad to nejdůležitější: Nepropadli smetišti virtuálního žití. Netráví čas tlacháním a sdělováním nikoho ve skutečnosti nezajímajících zbytečných sdělení na Facebooku, ale scházejí se v reálném světě, vyprávějí si skutečně prožité příběhy, baví se a smějí, a především fotografují. Jejich snímky nekončí na harddisku počítače, ale spatří světlo světa na výstavách, v soutěžích, a také při vzájemných setkáních. Skutečné, nevirtuální fotografie. Tak skutečné, jako jsou skuteční tito lidé, z nichž mnohé znám, neboť prošli mýma rukama coby účastníci workshopů. Tím si ovšem nechci připisovat zásluhy za jejich následné fotografické úspěchy. Jen se chci s jistou dávkou neskromnosti pochlubit tím, že tyto vynikající lidi a fotografy znám...

Jan Karbusický
vydavatel časopisu Československá fotografie

„YNDUSTRYJÁL“ ANEB VÝLETY DO KRAJINY PRŮMYSLU ZASLÍBENÉ

|únor 2010|Ivan Bumba a Michal Hejna|

Náš fotoklub si na pravidelném setkání na Vartě počátkem února odsouhlasil společné téma pro letošní fotografování s názvem „Industriál“. Pravidla byla jasná: zákaz braní fotografií z archivu, všechny fotky musí být nové počínaje rokem 2010. Další řádky jsou o tom, jak jsme postupně začali realizovat společné industriální téma.

Výjezd první, Severočeské papírny Štětí

Vzhledem k čerstvě vyhlášenému tématu příští výstavní kolekce fotoklubu jsme Petr, Michal, Miloš a já neváhali ani na okamžik a naplánovali první letošní ostrý výjezd za fotografováním svých tematických představ. Z dřívějška jsem věděl, že obrovská papírna ve Štětí v noci krásně svítí a je dobře přístupná z okolních komunikací. Před odjezdem jsem důkladně zmapoval terén pomocí programu Google Maps, který geniálně vykreslí terén ve 3D zobrazení. Slovo dalo slovo a v neděli 7. února mi hlavu rozdrnčel budík přesně ve 4.00 ráno. Akce začala: Petr nabral před půl pátou na Chodově Michala, pak na Žižkově mne a hopsa hejsa do Brandejsa pro Miloše. Těžký terénní vůz s kompletní osádkou počal drtit v 5.20 zmrzlý asfalt ve směru na Štětí. Řítili jsme se mrazivou krajinou a obdivovali průmyslové objekty kolem. Zanedlouho se v dálce tyčily vysoko do nebe komíny papírny. „Hlavně, aby fabrika jela nepřetržitě a svítila,“ to byly naše největší obavy. Oblaka vypouštěného kouře a zanedlouho i „vůně“ papírny nenechaly nikoho z nás na pochybách: Fabrika jela na plné obrátky.

Z mapy jsem vyčetl, že nejvhodnějším místem pro focení bude pohled přes odkaliště č. 4, kolem něhož vede průjezdná cesta. Bohužel velké cedule s nápisem „Nepovolaným vstup přísně zakázán“ a ježci z drátů na vrchu více než dvoumetrového plotu nedávaly příliš šancí dostat se blíž a eliminovat plot ze záběru. Objeli jsme proto odkaliště až k objektům papírny, která je celá obehnána betonovou zdí. Při zastavení na nás skrze otvor v betonu vystartoval ohromný pes „štětský“ – tak velkého psa jsme naposledy zahlédli před rokem na břehu Lipna (viz minulá ročenka). Naštěstí se ukázalo, že na místech, kde se odkaliště rozlévá až k cestě, plot není a naše bojové vozidlo jsme zaparkovali u zahrádkářské kolonie, odkud se dala papírna pohodlně fotografovat a nic nebránilo výhledu.

Štětí © Miloslav Kokeš

Po vystoupení z auta nás přes nosy praštil odpudivý zápach papírového pekla. Desetitisíce lidí jsou nuceny denně dýchat škodlivý znečištěný vzduch; jedovaté výpary stoupající z odkaliště pach smrti ještě umocňovaly. Michal si vyhlédl motiv na začátku odkaliště s výpustí trčící nad klidnou hladinu těžkých a černých vod. My tři ostatní jsme se tísnili na malém kousku volného břehu a komponovali každý svůj záběr. Zatažená temná obloha se pomalu začínala projasňovat díky kdesi za mraky vycházejícímu slunci a nabírala syté odstíny magenty. Ke zlověstnému vyznění snímků se tato atmosféra hodila a umocňovala ponurost místa. Michal při přelézání plotu roztrhal naštěstí jen své kalhoty „čím víc pruhů, tím víc Adidas“, ale k jinému úrazu bohudík nepřišel. Na závěr jsme pořídili společnou fotku, naskákali do vozu a těšili se na hrnec horké kávy s perníkem a bábovkou v teplíčku Milošova ateliéru při příjemné diskusi o fotografování.

Výjezd druhý, Elektrárna Mělník

V pořadí druhé putování za industriální krajinou jsme uskutečnili 28. února. Slunce vychází mnohem dřív, takže jsme vyrazili z Prahy směr Mělník již před čtvrtou hodinou ranní. Kolem páté jsme překonali tok Labe přes most u Štětí a okružní jízda panelovou komunikací kolem areálu elektrárny nás ještě před rozedněním dovedla k bizarnímu objektu „proudících trubek", tvořícímu úžasnou křivku proti ještě potemnělému nebi na pozadí kouřících komínů. Užaslý traktorista nechápal, co tady k čertu může tahle parta po ránu provádět, blíže neurčené vozidlo nás minulo bez povšimnutí, rozuzlení mělo přijít až v závěru.

Protože obloha začala blednout přísvitem nového dne, neztráceli jsme ani chvilku a počali fotografovat plynule roztroušeni se svými aparáty a stativy po okolí. Každý si nacházel své motivy. Miloš daleko v poli, Petr u stativu vysunutého na maximum balancující na špičkách na dvou ohromných trubkách vedoucích podél příjezdové komunikace, já na kolenou v bahně u cesty, Ivan sám stranou od ostatních. Rozednívalo se, pravá lahůdka nás teprve čekala. Vycházející sluníčko totiž na obloze předvedlo jedno ze svých představení, a když osvítilo odspodu roztrhanou oblačnost, závěrky našich přístrojů cvakaly ostošest. Nakonec obligátní společná fotografie („ještě fotečku, šéfe!") – tentokrát poněkud pozdržená, protože jsem bez brýlí (v tu dobu ležely rozšlápnuté v trávě) zápasil s nastavením vestavěného blesku svého Nikona – a již se blížilo rozuzlení.

Mělník © Michal Hejna

Když jsme hodlali nasednout do auta, zastavilo vedle nás již zmiňované blíže neurčené vozidlo, ze kterého vystoupil mladý a odhodlaný příslušník místní ochranky s otázkou: „Co tady děláte, z jaké jste firmy?" Petr ho zaskočil vysvětlením, že jsme z fotoklubu Černá slunečnice, že jsme si pro letošek zvolili téma fotografování industriál a že jsme zde tudíž právě fotografovali. Neznámé slovo industriál a poněkud temně znějící jméno organizace Černá slunečnice sice člena ochranky poněkud znejistilo, nicméně situaci ustál a řekl: „Zde je vstup zakázán, sbalte se a odjeďte pryč." To jsme také okamžitě učinili, protože místo bylo vytěženo a my jsme již své fotografie měli. Potom ještě hopsa hejsa do Brandejsa do Milošova ateliéru na ranní kávu a zpátky k rodinám, které mezitím již vstaly do líné neděle. Všichni zúčastnění zhodnotili výjezd pozitivně, jenom Ivan s Milošem litovali, že nepřemluvili k rannímu budíčku Ilonku. Nejspíš se oba dva těšili, jak se budou muset na zadních sedadlech ve třech malinko mačkat…

Poznámka na závěr

Většina členů fotoklubu se následně vydala hledat další záběry industriálních krajin, asi nejlepší snímky přivezl Miloš z Ostravy, viz poslední dvě fotografie u tohoto článku.

Odkaliště č. 4, Severočeské papírny Štětí © Michal Hejna

Industriál č. 2, Elektrárna Mělník © Michal Hejna

Mělník I © Petr Pazour

Mělník II © Petr Pazour

Vítkovický industriál I © Miloslav Kokeš

Vítkovický industriál II © Miloslav Kokeš

KŘEST ROČENKY 2009 V KLUBOVÉ RESTAURACI VARTA

|březen 2010|Ivan Bumba|

Po mnoha diskusích jsme se v průběhu roku 2009 rozhodli mapovat činnost fotoklubu formou ročenky, která bude pravidelně publikována jak v tištěné podobě (omezený počet knižních výtisků), tak v elektronické, která je volně ke stažení na stránkách Černé slunečnice. Veškeré přípravné práce (layout, logo, sazbu, obsah, redakci, předtiskové úpravy včetně zajištění tisku) jsme si dokázali provést sami. Úvodní slovo bude každoročně pronášet fotografická osobnost. V premiérové ročence mapující průběh roku 2009 se tohoto úkolu zhostil Mgr. Jan Pohribný, QEP.

Křest © Miloslav Kokeš

Přípitek © Miloslav Kokeš

Slavnostní křest proběhl v naší oblíbené klubové restauraci Varta 15. března 2010. Skvělou a srdečnou atmosféru podtrhlo scénické a téměř baletní ztvárnění samotného křtu. Tlupa členů semknutá do řady držela křehkou Ilonku, která prezentovala naši ročenku, šéfredaktorem Michalem hojně polévanou šampaňským. Po přípitku jsme zasedli k opulentní hostině a historický mezník v životě fotoklubu řádně oslavili.

Několik statických záběrů z pořízeného videa © Michal Hejna

Slavnostní foto s ročenkami © Miloslav Kokeš
(nahoře stojí zleva Martin, Aleš, Ivanka, Michal a Jaromír, dole zleva Petr, Ilonka, Ivan a Miloš)

FOTOGRAFICKÁ VÝSTAVA TOULKY KRAJINOU IVANKY A JAROMÍRA ČIŠTÍNOVÝCH

|březen 2010|Ivanka Čištínová|

Dne 23. března se uskutečnilo zahájení naší fotografické výstavy Toulky krajinou. Na hojně navštívené vernisáži pronesl úvodní slovo fotograf doc. Ing. Jiří Všetečka, několik písní pak zazpívala s doprovodem kytary Jitka Vrbová.

Zpívá Jitka Vrbová © Miloslav Kokeš

Jaromír chystá občerstvení © Miloslav Kokeš

Fotograf Jiří Všetečka pronáší úvodní slovo © Miloslav Kokeš

Výstava v krásném historickém prostředí Galerie Vyšehrad, která je součástí areálu vyšehradského parku nad Libušinou lázní, probíhala do 18. dubna. Oba jsme vystavovali fotografie z let 2006–2010. Motivy české a moravské krajiny doplňovalo několik snímků Prahy. K vidění byly fotografie barevné i černobílé, vesměs se jednalo o poetické pohledy na krásnou krajinu naší země. Podle ohlasů v knize návštěv i podle počtu prodaných vstupenek byla výstava přijata velice příznivě.

Při vernisáži © Miloslav Kokeš

Fotograf Jiří Všetečka s výtiskem loňské ročenky © Miloslav Kokeš

Jiří Růžek kritickým okem hodnotí ročenku © Miloslav Kokeš

JARNÍ VÝJEZDNÍ ZASEDÁNÍ V ČESKÉM STŘEDOHOŘÍ

|duben 2010|Michal Hejna|

Jarního výjezdního zasedání konaného předposlední dubnový víkend se kromě stálých účastníků fotoklubových akcí po delší době zúčastnil před svým odjezdem do Austrálie také Luboš Kapr. Vzhledem k loňské neblahé zkušenosti s obsazeností ubytovacích kapacit jsme si tentokrát rezervovali penzion včas. Po několika mých zmatených telefonátech s ukrajinskou obsluhou recepce všechno klaplo a naším základním táborem se mohl stát penzion Kocourov pod vrchem Ostrý nedaleko Velemína.

Po příjezdu do penzionu ve čtvrtek navečer jsme obratem vyrazili k Petrovým oblíbeným stromům nedaleko cesty mezi Hrobčicemi a Štěpánovem na okraji nově rekultivované krajiny u obce Bílina. Na místo jsme bohužel dorazili pozdě. Nádherné mraky slibující hezké fotografie se těsně před západem slunce na obloze rozplynuly jako dým z bramborové natě. Přesto jsme alespoň dokumentačně místo zvěčnili na čipy našich kamer. Večer jsme se pak přivítali se zbytkem výpravy a poseděli v příjemné atmosféře u dobré večeře.

Druhého dne část osazenstva vstala před pátou hodinou ranní. Naším cílem se stala vyhlídka na Labe v obci Dubice, lépe řečeno z její části nazvané Dubičky. Na místo jsme se tentokrát dostali právě včas. Zima byla po ránu pořádná. Odměnou se nám stal nádherný výhled od kostela sv. Barbory do údolí Labe s meandrující řekou a protilehlými kopci Deblík a Varhošť.

V Kocourově © Ilona Cíchová

Pauza © Miloslav Kokeš

Další, předem plánovanou lokalitou byl zchátralý kostel sv. Jakuba Většího v Mrzlicích. Studium internetu a ostatních pramenů ukázalo, že jeho poslední přestavba proběhla pravděpodobně v 19. století. Podle neověřených zpráv tehdy do kupole na věži schovali mrzlickou kroniku, kterou se nám ale najít nepovedlo. Do kostela byl později zaveden elektrický proud, který osvětloval dřevěný oltář. Jeho zbytky se žárovičkami jsou stále ještě uvnitř. To je však spolu s torzem lavic a kazatelny jediné vybavení interiéru, které zůstalo. Na opravu nejsou peníze, takže kostel nejspíš podlehne zkáze, přestože byl Ministerstvem kultury ČR vyhlášen kulturní památkou. Po příjezdu jsme si přímo na místě uvědomili, jak je objekt ve skutečnosti zchátralý. Při jediném možném vstupu do kostela se prochází patrně zákristií, ve které hrozí zřícení stropu, jehož poslední část drží zcela ztrouchnivělé a červotočem skrznaskrz prolezlé zbytky původních trámů. Interiér lodi je v žalostném stavu. Vymlácená okna, hromady sutin, zbytky dřevěného oltáře a o stěnu opřený plechový Ježíš, který jakoby unaven smutnil nad zmarem, jenž potkal toto kdysi udržované a hojně navštěvované místo. Nicméně pro fotografy je to výzva, kterou jsme plně využili. Po obědě jsme pokračovali v cestě kolem několika dalších kostelů, u kostela sv. Kateřiny v Lužicích vznikla památná fotografie několika členů fotoklubu jako odraz ve sklech Petrových brýlí.

Ivan sliboval rozkvetlé sady na jižních svazích pod Hazmburkem, ale letos jsme bohužel vyjeli příliš brzy a dlouhá zima zapříčinila, že se kvetoucí stromy o týden opozdily. Přesto jsme si užívali hezkého slunného podvečera.

Následujícího rána se na nás podepsala, kromě nefotogenického počasí, také únava z předešlého večera. Jen z první poloviny jsme dodrželi heslo „*večer šohaj, ráno šohaj*“ a východ slunce se konal bez nás. Tak jsme vyrazili až po snídani všichni společně podruhé do Mrzlic. Když jsme se dosyta nabažili kostela a fotografie si udělali i ti, kteří přijeli až v pátek večer, vyrazili jsme na vrch Bořeň. Měli jsme v úmyslu se nejprve posilnit v místní restauraci, a pak vyrazit na kopec. Restaurace byla naneštěstí zavřená – čekal se příjezd velké romské svatby. Většina se proto rozhodla pro přesun na Tadeášův vrch, kopec v Českém středohoří, který jsme včera zahlédli při cestě zpátky od Hazmburku. Já, Ivan a Luboš jsme však vytrvali, chtěli jsme i bez oběda zdolat vrchol Bořně. Díky Lubošově vyřídilce jsme nakonec přemluvili servírku a kuchaře a pochutnali si na vynikající svatební knedlíčkové polévce s pivíčkem a prohlédli si zblízka romskou nevěstu i ženicha. Cesta na Bořeň byla úžasná, na vrcholku čekal zasloužený odpočinek, obligátní vrcholové foto a hurá dolů. Druhá skupina mezitím strávila dvě a půl hodiny čekáním na oběd v motorestu, nakonec však přivezli krásné fotografie z vrcholku Oblík.

Večer se tři mušketýři, Ivan, Luboš a já, vypařili a šli „dělat“ landart. Pomocí prskavek a několika postupných expozic vznikl snímek světelné stopy ve tvaru rozšiřujících se kružnic nad loukou v Kocourově. Velký zážitek. V bujaré náladě spatřila mimo jiné světlo uměleckého světa i tato krátká, ostatním možná lehce nesrozumitelná, leč trefná básnička:

Pes se lek kance,
Řepka má blikance
– a hokej Plekance.

V neděli po snídani jsme si zabalili věci a vyklidili pokoje. Rozloučili jsme se s personálem penzionu, kde se o nás dobře starali a neuvěřitelně dobře nám po celé tři dny vařili. Cestou domů jsme ještě v okolí fotografovali náhodné výjevy: topoly v Mrsklesích, traviny na pozadí Lipské hory i do esíčka prohnuté silničky vinoucí se jarní přírodou…

Sbohem, České středohoří, všechno hezké jednou končí. Jsem si však jistý, že většina z nás již při zpáteční cestě přemýšlela o tom, že se do krajiny vyhaslých českých sopek časem určitě zase vrátí.

Vrcholové foto – Expedice Bořeň 2010 © Michal Hejna

Vrcholové foto – Expedice Oblík 2010 © Petr Pazour

Kruhy v Českém středohoří, fotografie inspirovaná tvorbou J. Pohribného © Michal Hejna & Ivan Bumba & Luboš Kapr

Ranní Labe © Petr Pazour

Večer na Ostrém © Ivanka Čištínová

Západ slunce v Českém středohoří © Jaromír Čištín

FOTOFESTIVAL 2010 V MORAVSKÉ TŘEBOVÉ ANEB VÍKEND V KRASÍKOVĚ

|červen 2010|Ivanka Čištínová|

Fotofestival v Moravské Třebové se letos konal již po jedenácté. Zakladatelem je moravskotřebovský fotograf Rudolf Zukal. Právě jeho zásluhou festival probíhal celých 10 let. Vloni, když ohlásil, že s ohledem na svůj věk s organizací končí, vypadalo to nějaký čas, že se akce definitivně rozplyne. Město Moravská Třebová se však nakonec k všeobecné radosti rozhodlo v této krásné tradici pokračovat, a tak jsme se v roce 2010 opět zúčastnili jako jedni z vystavujících. I Rudolf Zukal pokračuje, alespoň jako vystavující autor. Vedle známých fotografických osobností se zde prezentují různé fotokluby, jedním z nichž je i Černá slunečnice. Většinou jsou zastoupeny také některé fotokluby z Polska, z České republiky je tu pestrý výběr. Fotofestival po slavnostním úvodu pokračuje řadou přednášek a samozřejmě individuální návštěvou všech výstav. Jeho součástí je i soutěž „Salon na šňůrách", ve které letos získal jeden z našich členů, Michal Hejna, čestné uznání. Festival trval od slavnostního zahájení 26. června až do konce července. Fotografie z naší výstavní kolekce jsou představeny v profilech jednotlivých členů.

Už tradičně při víkendové účasti na této akci bydlíme na chalupě v Krasíkově u naší pohostinné kolegyně Petry Kamenické. Letos jsme byli v trochu menší sestavě než obvykle, i tak jsme si výlet nádherně užili. V Krasíkově i v jeho okolí (podhůří Orlických hor) je mnoho krásných fotogenických míst a i když v případě festivalu nezbývá tolik času na vlastní fotografování jako na našich workshopech, i tady vznikají zajímavé snímky. A tak doufáme, že se tu budeme setkávat i v budoucích letech. Petře i její rodině patří za pohostinnost veliké poděkování od nás všech.

Čekání na oběd v Moravské Třebové © Jaromír Čištín

Z výstavy Černé slunečnice v Moravské Třebové © Jaromír Čištín

Michal Hejna přebírá čestné uznání © Miloslav Kokeš

Zaujetí námětem © Miloslav Kokeš

Instalace výstavy na radnici v Moravské Třebové © Ivanka Čištínová

KRASÍKOVSKÝ NOČNÍ EXPRES

|červen 2010|Michal Hejna|

„Večerní jízda mnou řízeného nákladního vlaku po trase Zábřeh–Česká Třebová probíhala klidně. Jak se souprava blížila k výjezdu z tunelu nad obcí Krasíkov, letmo jsem si podél trati všiml tří postav s podivnými trojnohými konstrukcemi. V ten moment mě v kabině ozářily tři rychle po sobě jdoucí záblesky. Když jsem opět nabyl vědomí, vlak uháněl dál noční krajinou. Jinak se za mé cesty oné soboty nic zvláštního nestalo.“

Ze zápisků strojvůdce nákladního vlaku
26. 6. 2010

Je právě tři čtvrtě na deset večer. Trať nad Krasíkovem se utápí v přicházející tmě. Kolem je ticho. Náhle se ozývá vzdálený hluk, který pozvolna sílí. Blíží se vlak! Rachot se zvětšuje. Stojíme necelé tři metry od kolejí, když náhle s ohlušujícím řevem lokomotiva vyráží z černého tunelu a řítí se vpřed jako velký splašený býk. Celí rozklepaní mačkáme skoro současně spoušť a po dobu, kdy nás míjí vagony soupravy nákladního vlaku, necháváme závěrky aparátů otevřené. Pouštíme spouště až v okamžiku, kdy se souprava vzdaluje za našimi zády. Hluk postupně slábne a já vidím na monitoru fotoaparátu, že jsem nic nepokazil a že obrázek vypadá skvěle. Po chvíli je opět ticho a osamělá noční trať čeká na další vlaky...

Zatímco mně stačí ke spokojenosti právě tato jediná expozice, Miloš s Ivanem se okamžitě rozhodují pokračovat v tvůrčím zápalu a nutí mne, abych s prskavkou v ruce pomalu obkroužil bílý sloupek u výjezdu z tunelu. Zároveň oba pomocí červeného světla baterek nasvěcují okolí. Ivan exponuje pomocí vícenásobné expozice na stejné políčko filmu, Miloš již plánuje vše spojit do jediného záběru až v teple domova u monitoru počítače.

Noční trať © Michal Hejna

Když jsme plni dojmů opouštěli železniční násep, cosi se zablýsklo mezi kameny... Byly to Milošovy rozlápnuté brýle. Nutno podotknout, že šlo o v pořadí již druhé zničené fotoklubové brýle v tomto roce. První padly za oběť mojí jarní touze po nevšedním záběru v polích nedaleko mělnické elektrárny.

Fakta o krasíkovském tunelu

Krasíkovský tunel je nejdelším dvoukolejným tunelem postaveným v rámci modernizace koridorů v České republice. Nachází se na trati mezi Českou Třebovou a Zábřehem, která je součástí odbočné větve druhého železničního koridoru z Břeclavi do Bohumína.

Může se pochlubit nejenom svou délkou 1101 metrů, ale především bezpečností. Je vybaven samostatně raženou únikovou štolou, která je dlouhá 245 metrů a je zakončena únikovou šachtou hlubokou 12,44 metru se schodištěm. Na začátku únikové štoly je provedena přepouštěcí přetlaková komora, která má na obou koncích protipožární dveře. V tunelu je instalováno nezavodněné potrubí průměru 100 mm pro napojení hasební techniky při zdolávání požáru. Zatlačením na dveře do únikové štoly se aktivuje vzduchotechnika a tunel se rozsvítí. Otevřením dveří se zapne ventilace a v železniční stanici Rudoltice se rozsvítí signalizace. Tunel má nouzové a orientační osvětlení, je vybaven bezpečnostními výklenky na obou stranách po 25 m, které jsou opatřeny přibližovacími pásy.

Při ražbě krasíkovského tunelu se postupovalo novou rakouskou tunelovací metodou (NRTM). Pro betonáž byl použit speciální beton, stanovený právě pro tento tunel. Traťový úsek Krasíkov–Česká Třebová je projektován na rychlost 120 až 140 km/hod. pro klasické soupravy a 160 km/hod. pro soupravy s naklápěcími skříněmi.

Zdroj: Wikipedia

Pekelný tunel © Miloslav Kokeš

VERNISÁŽ VÝSTAVY ČERNÉ SLUNEČNICE V INGARDEN

|září 2010|Ivan Bumba|

Ve čtvrtek 2. září proběhla od 18 hodin vernisáž výstavy fotografií Černé slunečnice v prostorách školicího a kulturního centra InGarden; výstava trvala do 13. října. Snímky, které zpříjemňovaly probíhající školení, byly rozmístěny v hlavních školicích sálech a na stěnách chodeb.

K srdečné a bezprostřední atmosféře vernisáže přispěla hojnost návštěvníků, profesionální a hlavně lidský přístup manželů Horešovských, kteří se o chod centra starají. V rámci úvodního slova a poděkování jim byl předán výtisk ročenky fotoklubu za rok 2009. Třešničkou na dortu se stala projekce multimediálního pásma fotografií jednotlivých členů. Fotografie ve spojení s hudbou přinesly, jak doufáme, všem přítomným nevšední zážitek.

K dobré pohodě a následným diskusím nad vystavenými snímky přispěl bohatý raut.

Ivan Bumba představuje Černou slunečnici © Michal Hejna

Ivan se chystá... © Michal Hejna

Z vernisáže © Michal Hejna

Sál před zahájením projekce © Michal Hejna

Vitamínové zátiší © Michal Hejna

PODZIMNÍ VÝJEZDNÍ ZASEDÁNÍ ANEB ZA DOBRÝM VÍNEM NA PÁLAVU

|říjen 2010|Ivan Bumba|

V roce 2006 jsme prožili na Pálavě dny plné jarního slunce. Již v průběhu tohoto výjezdního zasedání jsme se shodli, že podzim tu musí být kouzelný, a plánovali návrat. O předposledním říjnovém víkendu 21. až 24. října 2010 se slova naplnila a „pravěké“ Dolní Věstonice se staly v tyto dny naším dočasným domovem, odkud jsme vyráželi za dobrým světlem i vínem.

Ve čtvrtek nás přivítalo slunečné počasí a večer jsme již v útulné vinárně při dobrém jídle a pití spřádali plány na páteční ranní focení.

V 5.50 jsme vyskočili z vyhřátých postelí do mrazivého rána a osádka vozu se zanedlouho potulovala po hrázi oddělující železnými propustmi horní a střední novomlýnskou nádrž. Odtud je nejlepší výhled na bývalou vesničku Mušov, z níž zbyl pouze ostrůvek s kostelem sv. Linharta, neustále obsazený koloniemi vodního ptactva, které o sobě při svítání dává patřičně vědět myriádami hlasů

Ráno na břehu novomlýnské nádrže © Michal Hejna

Ve sklípku © Pavlína Klazarová

vyluzovaných syrinxy. Východ slunce se povedl, fotografovali jsme pomíjivý stud ranních červánků a po dvou hodinách strávených u studené vody jsme se rádi vraceli na vydatnou snídani do penzionu.

Odpoledne jsme podle plánu vyšlapali nad Horní Věstonice fotografovat svahy s barevnými vinicemi pod bílými skalami Pavlovských vrchů. Slunečné počasí nám přálo a my mohli navíc okusit mystickou atmosféru pozdního vinobraní i plně vyzrálé sladké hrozny.

Klubisté, kteří do Věstonic přijížděli až v pátek odpoledne, mobily nedočkavě zjišťovali, kde se pohybujeme a neuvěřitelně rychle vyběhli za námi do skal nad vinicemi. Jistě by úspěšně absolvovali závod s plnou polní do vrchu. V nepřehledném terénu jsme se však nemohli najít, navíc se začalo slunko příkře sklánět k obzoru, a tak nastal čas zabalit fotonádobíčko a odebrat se nasytit svá hladová já do penzionu.

Sobotní ráno a prostor útulného pokoje prořízl ve 4.30 nepříjemný zvuk budíčku a zanedlouho část fotoklubu odjížděla opuštěnou dálnicí směrem na Břeclav. Cílem naší ranní fotolovecké vášně byly prastaré duby za pohanským zámečkem. Mrznoucí mlha zahalovala tajemné podmáčené nivní louky kolem Dyje a jen nejasné temné stíny patrné proti

světlajícímu nebi dávaly tušit, že jsme tu správně. Na konci louky jsme zabočili na polní zpevněnou cestu a hned u slepého meandru nás přivítalo torzo kdysi nejfotogeničtějšího dubu na Pohansku. Dnes z něho bohužel zbývá již jen obrovský kmen s trčícími větvemi a zdaleka nedosahuje dynamičnosti a působivosti někdejšího vzhledu. S přibývajícím světlem se odhalovaly další „hovaduby" roztroušené po namrzlé louce. Zde jsme přestali vnímat čas i pod oblečení zalézající zimu a horečně fotografovali rychle pomíjející „pravěkou" atmosféru prostředí lužního lesa. Do Břeclavi jsme se vrátili po pěti hodinách intenzivního fotografování a v místním čínském bistru hladově pozřeli prapodivnou kombinaci smažených čínských nudlí, řeckého gyrosu a české tatarky s kyselou nakládanou zeleninou, a to vše vydatně zalili pivem. V poledne po návratu jsme prohřívali promrzlé kosti v posteli a usnuli, jako když nás do Dyje hodí.

Druhá část fotoklubu vyjížděla o něco později na protější břeh střední novomlýnské nádrže, kde trčí z vody jako memento zatopení kdysi malebného údolí obrovský mrtvý „hovadub". Tato lokalita je známá i díky předním českým krajinářům. Surrealistické snímky jako z apokalyptické povodně jsme se pokoušeli nafotografovat i při nedělním svítání, kdy nám na cestu svítil měsíc, ale souběžně s postupujícím ránem se od jižních rakouských sousedů nasouvala nad vodní nádrže i celou Pálavu homogenní šedobílá inverzní oblačnost, která další fotografování znemožnila.

Po společném pozdním obědě v Mikulově jsme v podvečer zamířili k přírodní památce Kočičí skála, která dominuje náhorní planině mezi Pálavskými vrchy a Mikulovem. Bílé vápencové skály mne vybízely k snímku, který by vystihoval pro Pálavu typické přírodní prostředí a starověké osídlení. Za pomoci kolegy Michala vznikl snímek doprovázený trojverším:

Až Měsíc v temném Slunci uhoří,
ze Země vinaři se vynoří
a potáhnou po Dyji s úhoři.

Po sedmé hodině večerní jsme zasedli k večeři a připravovali se na ochutnávku znamenitých pálavských vín v nedalekém vinném sklípku v Pavlově. Ochutnávka se tak vydařila, že v neděli při odjezdu se někteří kolegové nezdráhali přetížit svůj vůz mnoha kartony lahodných vín. Tuším, že dlouho v jejich vinotékách zrát nebude.

Na závěr jsme na břehu novomlýnských nádrží pořídili společné foto a rozjeli se plni pozitivní energie do svých domovů.

Závěrečné společné foto © Ilona Cíchová

Na vinici © Ivanka Čištínová

Neskutečné svítání © Jaromír Čištín

Chladné ráno na Pálavě © Miloslav Kokeš

Pálavské vlnobití © Ivanka Čištínová

OTEVŘENÝ DOPIS ČTENÁŘI ROČENKY 2010

|říjen 2010|Aleš Zídek|

***Nebohý nefotografe**,*
nedokážeš si představit ten krásný pocit, se kterým se vstává ve 4.30 do mrazivého rána, aby se o hodinu později mohlo vyrazit na pěší pochod za majestátními hovaduby na Pohansku, všude ticho, hovaduby se vynořují z mlhy, pára jde od úst a slastná cigareta krátí čekání na svítání. Když se začne expozice při 3200 ISO krátit k deseti vteřinám, dech fotografa se zrychluje, protože nastává několik desítek minut, které buď udělají, nebo zkazí nadcházející den. V režimu B měříš čas na mobilu, protože na displej

Pohanský hovadub © Aleš Zídek

Odpoledne na vinici © Aleš Zídek

fotoaparátu ještě není vidět, a očima se vpíjíš do blednoucí tmy, osahá-váš očima obrysy hovadubu a představuješ si, jestli zrovna tento záběr vyjde. Blednutí tmy se zrychluje, najednou se objevují barvy a v jednu chvíli je nebe plné červánků. Teď už přeje štěstí jen připraveným. Je správně nastavená expozice, zaostřeno, je předsklopené zrcátko, proč ta noha stativu sakra nestojí pevně na zmrzlé trávě? Uděláš jeden dva záběry, na víc není čas. Teď už je den, tráva lužního lesa je krásně pokrytá námrazou a kromě hovadubů se zjevili i další fotografové, každý se klepe, stativ na rameni, rukavice a nadšený pohled v očích z právě prožitého východu slunce.

Nebo odpoledne na vinici pod pálavskou skálou. Nízké podzimní slunce krásně kreslí žloutnoucí a červenající se listy vinné révy. Tu a tam prosvítá zapomenutý hrozen vína a klid narušují pouze viniční děla proti špačkům: bum, pár minut ticho, bum, pár minut ticho… Spoustu času na komponování záběru, ale co si vybrat, možností je spousta. Chvíli si hraješ s kompozicí hroznů v protisvětle a najednou je to pryč – slunce se schovalo za nízkou hradbu mraků na západě a kontrast se rozptýlil.

Nedokážeš si představit, jak dlouhý je fotografův den. Místo večeře výprava na skalku nad Klentnicí. Nevysoký skalní útvar v poli na náhorní plošině Pálavy. Slunce rychle zapadá za Mikulovem, šeří se a většina záběrů je kvůli tomu podexponovaná. Ve slábnoucím světle se podaří zakomponovat záběr pro noční focení. První záběr s korekcí -1 EV, a pak čekat na tmu. Jenom nezakopnout o stativ, vyndáváš baterku a prskavky a začínáš velký světelný experiment. Ještěže existuje zpětná vazba z displeje 5D. Jeden záběr nasvícený červeným světlem a další s prskavkou. Prsty mrznou, protože slunce je dávno pryč a z polí se zvedl studený vítr. Zkřehlýma rukama balíš stativ a odcházíš. Dobrý pocit z prožitého dne.

Každý fotovíkend Černé slunečnice je krátký. A zvlášť ten na konci října na Pálavě. Od pátku do neděle, v postupně horšícím se počasí, jsme profotili tři rána a dva celé dny. Kromě toho jsme stihli ochutnat biovína pana Iliase v Pavlově a v pochmurném šedém světle z nízkých mraků jsme v neděli odjížděli pryč.

Snad ti tento text spolu s fotkami pomohou pochopit, proč to všechno vlastně děláme.

S pozdravem tvoje ***Černá slunečnice***

Pálavský vinař © Ivan Bumba & Michal Hejna

Vinice pod „Martinkou“ I © Ivan Bumba

Vinice pod „Martinkou“ II © Ivan Bumba

HORY, DOLY ANEB FOTOGRAFOVÁNÍ V KRAJI PRŮMYSLEM A UHLÍM OPLÝVAJÍCÍM

|listopad 2010|Ivan Bumba|

Část černoslunečnictva se ve dnech 18.–21. listopadu účastnila workshopu pořádaného naším kolegou fotografem Janem Hodačem. Po příjezdu v Milošově „bévépéčku“ jsme základní tábor rozbili nedaleko obce Dlouhá Louka na okraji hřebene Krušných hor v rodinném penzionu Panorama s fantastickým výhledem na hnědouhelné doly a České středohoří. Veškeré osazenstvo se s chutí brzy pustilo do kaloricky vydatné večeře a po ní následovalo pásmo prezentací profesionálních fotografů. Záběry ze všech možných koutů světa nám promítal Pepa Středa, který vydává skvělé panoramatické kalendáře.

Páteční ráno nás ohromilo výhledem z oken penzionu přímo na hnědouhelnou pánev posetou svítícími perličkami fabrik, důlních zařízení a elektráren. Obloha se postupně s vycházejícím sluncem barvila od temně modré po oranžovou a mráčky v barvě tekoucí lávy těsně nad Milešovkou evokovaly její pradávný sopečný původ. Po vydatné snídani jsme pokračovali po zablácené cestě do lůna Krušných hor k přehradě Fláje, která slouží jako zásobárna pitné vody. Její břehy jsou rozbrázděné četnými přítoky a rašeliništi, jež vytvářejí charakter severského jezera.

Odpoledne se utišil vítr a hustá mlha začala stoupat do nedalekých bučin nad obcí Osek, posádka vozu logicky neváhala a vyrazila za fotografováním hladkých stříbrošedých kmenů a zlatým listím pokrytých kořenů prastarých buků. Světla valem ubývalo a nastupující večer přinášel na solnou stezku k hradu Rýzmburk skrz věky stíny středověkých kupců. V podhradí již hořel mohutný oheň, který jiskrami osvětloval vysoké stromy a zachovalou obytnou čtvercovou věž. Posádka se po celodenním fotografování těšila na další horkou horskou večeři a na prezentaci divé zvěře v podání Rosti Stacha.

Imaginární táborák © Michal Hejna

Fotograf Pepa Středa se svým Noblexem © Michal Hejna

Sobotní ráno bylo utopené ve studené bílé mléčné kaši, která vydržela levitovat v prostoru téměř celý den. Z vyhřátých brlohů se nám nechtělo, a tak jsme zaspali výjezd na zámek Jezeří. Vidina snídaně nás však zmobilizovala a po půlhodině jízdy jsme se již mohli zakousnout do obložených chlebů a naše fotoaparáty do krušnohorské krajiny. Potravou pro čipy a moje filmy se stalo prostředí uměle vytvářeného jezera Most, které se stále napouští (až do konce roku 2011) v místě bývalého lomu Ležáky. Na břehu jsme měli možnost setkat se tváří v tvář s putujícími permoníky Ibry Ibrahimoviče, který se o ně vzorně stará, když ztratili svůj důl.

Mlha počala po obědním dýchánku stoupat mírně vzhůru a osádka pěchotního vozu: Martin, Miloš, Petr, Michal a já se vracela na místo u zámku Jezeří k tajuplné hrobce. Na příští tři hodiny se stala naším objektem pro světelnou instalaci s názvem:

V Jezeří,
v příšeří,
uhelní ještěři.

Po mystickém zážitku jsme večer sledovali pásma humorných i vážných prezentací z dílen světových i tuzemských fotografů v čele s Ibrou Ibrahimovičem a jeho dvacetiletým projektem fotografování obyvatel přímo dotčených těžbou hnědého uhlí s názvem „Fotky ze severu – 1986–2006“.

Nedělní ráno se zlehka obléklo do krajek z mrznoucí mlhy, které byly předzvěstí zlatého hřebu workshopu, fotografování uhrančivě krásné Simony V. Jako skutečná profesionálka neváhala a dávala své krásy na odiv i ledovému větru; zatímco Simona cvakala zuby, my nabalení jako cibule jen svými závěrkami. Po ledové předehře se fotografování odehrávalo ve stylu glamour již v příjemně vytopeném pokojíčku.

Fotograf Rostislav Stach © Miloslav Kokeš

Krušnohorské setkání bylo přínosné především jako inspirace pro další tvorbu Černé slunečnice. Odnesli jsme si i cenné informace o směrech a proudech současné fotografie.

Modelka v zajetí fotografů © Martin Klika

Čertova kaple © Ivan Bumba & Michal Hejna

Po pravé straně silnice vedoucí k zámku Jezeří stojí v lese blízko okraje hnědouhelného dolu zbytky lobkovické hrobky, známé pod názvem Hraběcí kaple. Projektoval ji vídeňský architekt Andreas Altomonte (1699–1780) a stavbu kolem roku 1753 vedl stavitel Hauptvogel z Roudnice. Kámen byl přivážen z kamenolomu na Salesiově výšině. Přesné důvody, proč kaple nebyla nikdy dokončena, nejsou známy. Do dnešní doby se z ní zachovaly pouze obvodové zdi; klenba se několikrát propadla. Podle pověsti ji zničil sám ďábel...

Ráno nad Litvínovem © Michal Hejna

Jezero Most © Martin Klika

Fláje © Petr Pazour

Zima přichází do Krušných hor © Ivan Bumba

Uhrančivá © Ivan Bumba

Ivan Bumba

* 1973

© Jaromír Čištín

Rok 2010 pro mne byl přelomový z hlediska způsobu fotografování. Stále sice používám filmovou středoformátovou kameru, ale pro komerční ateliérovou práci a fotografování lidí jsem se začal po deseti analogových letech obsáhleji seznamovat s digitální technikou. Na digitálním zpracování snímků oceňuji hlavně pohotovost, opravdovou plnou kontrolu nad výsledkem a v současné době už i kvalitu výstupu zcela dostačující pro komerční zakázky. Jediné, co mi stále chybí, je poměr snímacího čipu 4 : 3 a nízká hloubka ostrosti, kterou jsem namlsaný ze středního formátu.

Můj letošní miniprofil představuje mořská pobřeží na rozhraní dne a noci, kdy úžasné světlo vykouzlí na obloze barvy, které suchozemec žijící uvnitř kontinentu nemá šanci spatřit. Slyšet přitom vlny moře, které neúnavně obrušují konce pevniny, patří k tomu nejlepšímu, co mohu v přírodě zažít. Zkuste někdy přespat na pláži, hluboký spánek na rozhraní země a vody vás nabije neuvěřitelnou energií.

Stále mám co objevovat a svět fotografie je pro mne nekončící velké dobrodružství.

Fotografie je prostředkem vizuální komunikace již více než jeden a půl století. Jsou fotografové, kteří prostým zachycením reality sdělují divákovi: Takto to tam vypadá. Kreativní fotograf ale nikdy nezachycuje realitu. Má plné právo ji měnit, protože tím se teprve stává tvůrčím fotografem a mění vizuální sdělení na skutečnou komunikaci mezi ním a divákem. Ivan svými snímky říká: Takto to vidím já.

Napadlo vás někdy, že každý snímek je u tvůrčích fotografů niterným sdělením o sobě samých? Každá změna reality je vyjádřením povahy, momentální nálady, někdy i výkřikem do tmy, kterým autor volá: Zpomalte! Zastavte se a dívejte se! Je tolik krásy kolem nás...

Ivan dělá za nás ostatní to, co nemůžeme nebo snad ani díky vrozené lenosti nechceme. Po únavném dni nejde do hospůdky, ale vydává se k mizejícím paprskům, aby jindy šel naopak vstříc těm, které oslavují příchod nového dne, zatímco my ještě spíme... Jeho fotografie přinášejí atmosféru, energii a emoce a na autora samotného prozrazují, že je ryzím fotoromantikem.

Jan Karbusický

Na rozhraní II © Ivan Bumba

Na rozhraní I © Ivan Bumba

Na rozhraní III © Ivan Bumba

Ilona Cíchová

* 1979

© Ivan Bumba

Představený soubor fotografií spojuje neuvěřitelná škála odstínů zeleně, kterou nám příroda nabízí.

Fotografie Sytost Réunionu vznikla na cestě po tomto ostrově v údolí Takamaka v listopadu 2008. Cestu k jednomu z nejkrásnějších údolí ostrova znesnadňovala mlha a nebylo vidět na krok. Při příjezdu k cíli bylo stále zahaleno do mlhy a lehce pršelo. I tak jsem vyčkávala a doufala, že uvidím alespoň kousek z očekávaného výhledu. Když už jsem se po hodině čekání vzdávala naděje, mlha se začala zvedat a přede mnou se rozprostřelo bujné údolí. Okouzlila mě nádhera divoké, skutečně nedotčené přírody a svahů porostlých neproniknutelnými lesy, kde tu a tam bylo vidět probleskující stříbrnou stužku padající vody. Tento okamžik trval jen několik minut a nezapomenutelný pohled v mžiku opět skryly mlžné mraky.

Fotografie Okouzlení čajem a Křížem krážem vznikly v jižní Indii v oblasti Munnar v listopadu 2009. Město Munnar s dramatickou scenerií rozeklaných vrcholků obklopuje 24 tisíc hektarů čajových plantáží, které leží ve výšce až 1800 metrů nad mořem a jedná se o nejvýše položené čajové plantáže na světě. Okolí města nabízelo překrásné výhledy na plantáže a okolní hornatou krajinu. Při pohledu na zelené kopečky jsem si připadala jako v pohádce a neuvěřitelnou atmosféru podtrhovala podmanivá vůně čaje.

Dimenze krajiny tolik odlišná od toho, na co jsme zvyklí, mění měřítka, která vizuálně spojujeme se vzdáleností i výškou. Čím déle se budete na snímky dívat, tím více budete mít pocit, že je to krajina malých skřítků, kteří si v ní hezky hospodaří, a jen tak mimochodem vytvářejí zajímavé struktury a křivky. A protože se nemohou nabažit té zeleně, za humny mají ještě zahrádku, kde nechávají přírodu malovat vlastní obrazy nepřebernou škálou odstínů. Jak jinak, než zelených...

Fotografie umí probouzet fantazii a snění. Žádný snímek, nad kterým se zamyslíte a který vás na chvíli zastaví a vtáhne do své atmosféry, nevznikl zbytečně. A je nedůležité, vidí-li každý z nás na fotografiích něco jiného a má odlišné pocity a sny. Mne vzala Ilona do Země skřítků, vás možná zavede zvláště třetím snímkem do Ráje, kde se pod velkými šťavnatými listy ukrývá Eva před Adamem. Jako autor má právo na svobodnou tvorbu a i vy máte právo na fantazii neznající hranice.

Jan Karbusický

Okouzlení čajem © Ilona Cíchová

Křížem krážem © Ilona Cíchová

Sytost Réunionu © Ilona Cíchová

Jaromír Čištín

* 1945

© Milada Čištínová

Od svých fotografických začátků v roce 2006 upřednostňuji krajinářskou fotografii. Rád si vyzkouším i jiné fotografické žánry, ale pobyt v přírodě, ranní vstávání a čekání na ten správný okamžik má své neopakovatelné kouzlo. Rád se něco dozvím o fotografické tvorbě, čerpám inspiraci z literatury i od svých kolegů, ale stejně si nakonec vytvořím snímek po svém. Tak, aby se líbil mně. A když se pak líbí i někomu jinému, mohu si vůbec přát víc?

Pro letošní výstavu jsem vybral osm fotografií z různých koutů naší země, barevných i černobílých. V ročence jsou zastoupeny tři fotografie, které jsem pořídil v Jizerských horách, v Českosaském Švýcarsku a na Šumavě. Sjednocujícím prvkem této série je černobílá fotografie a motiv stromu, který je mi velice blízký a doprovází mě téměř na každém kroku.

Zjednodušující pohled na svět prostřednictvím černobílých fotografií je sám o sobě kreativním krokem, a pokud v sobě takový fotografický obraz nese vrozený cit pro kompozici a prostor, pohladí duši, uklidní, poskytne čas pro přijímání krásy. Stromy jsou tisíckrát opakovaným tématem, přesto v nich fotografové objevují stále nové a neokoukané kouzlo, protože v jejich pohledu je individualita každého z nich. Kdo nemá stromy rád a nerozumí jejich světu, vytváří plagiáty svých předchůdců, ale nic do obrazů nevloží ze své vlastní duše.

Jaromír mnoho desetiletí jen chodil a díval se, snad se i kochal, aby začal tvořit fotografie až v době, kdy pro ně uzrál. Přicházející stříbro svých skrání přenesl na fotografický papír. Nyní nás prostřednictvím fotografií vede mezi své stromy, aby se o jejich sílu a energii s námi podělil. Dříve, než ty slunné stráně a vůni dřeva zakryjí fotovoltaické články.

Jan Karbusický

Na Štěpánku © Jaromír Čištín

Jaro v Pošumaví © Jaromír Čištín

Cestou na Marijánku © Jaromír Čištín

Ivanka Čištínová

* 1946

© Milada Čištínová

Rok utekl jako voda a měla bych o sobě opět napsat pár slov do nové ročenky. V oblasti fotografování se u mne za poslední rok nic podstatného nezměnilo. Pořád jsem nejspokojenější, když se s manželem nebo s přáteli z fotoklubu toulám krajinou a hledám krásná a zajímavá místa. Z těžkého fotobatohu mě sice občas bolí záda, ale pokud mám fotoaparát v ruce, svět je pořád krásný.

Pro letošní společnou výstavu jsem vybrala osm fotografií, z nichž v ročence představuji tři, a to fotografie z Rychlebských hor, z krásné krajiny mezi Hrubým Jeseníkem a polskými hranicemi. Je to nádherný, zapomenutý kraj, dosud nedotčený masovou turistikou, s bohatou přírodou a sympatickými lidmi. A když je počasí trochu přívětivé a vykouzlí ranní mlhu nad probouzejícími se vesnicemi, je to i ráj pro fotografy. Sem se budu určitě ráda vracet.

Člověku přirozená potřeba spánku neumožňuje prožívat všechny půvaby dnů, které jsou tak rozličné v různých hodinách. A tak Stvořitel přišel s nápadem rozdělit lidi na sovy a skřivany. Jako sova mám z celého dne nejraději hodiny po půlnoci, kdy je zvláštní tvůrčí klid a myšlenky plynou zcela jinak než za dne zalitého světlem, jsou to i hodiny, kdy píši tyto řádky. Ivanka je naproti tomu dozajista skřivanem, který zachycuje kouzlo začínajícího dne, kouzlo ranních mlh a prvních slunečních paprsků.

Jsou to krásné chvíle. Chvíle, o kterých známá sova Petr Hapka zpívá: …už na kostele zlátne kříž… Ne, že by snad tak brzy vstával. On chodí tak pozdě spát. Jsou to chvíle, které jako sova o něco méně zdatná neznám. Stvořitel je ale spravedlivý. Já mohu vyprávět o kouzlu hodin, které přichází v době, kdy se noc rozhoduje, zda začne být ránem, a Ivanka mně a dalším sovám svými fotografiemi i po půlnoci vypráví o kouzlu časného rána…

Jan Karbusický

V ranní mlze © Ivanka Čištínová

Ráno v Rychlebských horách © Ivanka Čištínová

Paprsky © Ivanka Čištínová

Michal Hejna

* 1962

Dva světy. Prostor za výlohou se prolíná s odrazem prostoru vnějšího. Tímto spojením vzniká nová skutečnost, která následně vytváří další vazby a asociace. Nalezené zátiší na první pohled nedává příliš možností fotografické tvorby. Uspořádání předmětů je předem dané, jedinou invencí fotografa je najít osobitou kompozici, propojit reálnou scénu se zrcadlenou a vymezit jednotlivé objekty vůči rámu obrazu.

Fotografování výloh zdaleka není ve fotografii novým tématem. Zejména v období české meziválečné avantgardy patřilo k jednomu z nově objevených postupů takzvané nové věcnosti, směřujících až k surrealistickému pojetí vnímání světa. Již v roce 1929 představil Jaromír Funke cyklus fotografií výloh nazvaný Reflexy. Napadá mě ale otázka, kdo je v tomto případě vlastně autorem. Je to tvůrce fotografovaných předmětů, aranžér výlohy nebo fotograf, který již přišel, dá se říci, k hotovému a pomocí imaginace a hledáčku fotoaparátu vytvořil konečnou podobu fotografie?

Věřím, že je na první pohled patrné, že se v prezentovaném cyklu ***Výlohy*** nesnažím podat pravdivou informaci o skutečném vzhledu fotografovaných předmětů. O ně jako takové ve výsledku vůbec nejde, slouží pouze a jen jako podklad a výchozí bod pro prvotní zaujetí námětem. Propojení dvou světů navzájem oddělených sklem je ryze fotografickým záznamem skutečnosti před objektivem, fotograf zásadní měrou ovlivňuje výsledek a vytváří skutečnost novou. Posunuje tak hranice viděného, které běžný divák při sledování reality většinou nevnímá.

© Ivana Hejnová

Míjíme jich denně desítky, možná stovky. Míjíme, díváme se, ale na co? Někdy je to atraktivní, barevná výloha, jindy to, co obchodník nabízí. Údělem skutečného fotografa je vidět jinak. Údělem, protože se nedívá tak, jako ostatní. Neumí to, odvykl si. Za vším vidí fotografické obrazy. Uskupení předmětů není sestavou věcí k zakoupení, ale kompozicí, odlesky na skle výlohy nejsou tím, co kazí pohled na vystavené zboží, ale prostředkem k vytváření souvislostí ve skutečnosti neexistujících.

Michal Hejna pro nás objevuje obrazy, na které se díváme, aniž bychom je viděli. Ukazuje zdánlivě prosté věci, nad kterými bychom se ani nezamysleli, nebýt zlomku vteřiny, který zastavil čas, aby nám zprostředkoval Michalův pohled. On je tím, kdo nesouvisející dává do souvislostí, a stává se tvůrcem nové reality, která bez jeho pohledu zůstává nepovšimnuta. **Važte si ticha**. *I takový vzkaz najdete na jedné ze tří fotografií. Míjíte, nebo vidíte?*

Možná Michalovy fotografie změní i vás. Možná se přestanete jen dívat, a začnete vidět. Nikoliv zboží, ale obrazy.

Jan Karbusický

Pražské imprese I, Výlohy II © Michal Hejna

Zastavit čas, Výlohy I © Michal Hejna

Tři andělé, Výlohy III © Michal Hejna

Petra Kamenická

* 1971

© Jana Šťastná

Rok se s rokem sešel a máme tu novou ročenku. Co se úspěšnosti týče, byl i tento rok pro mne šťastně maminkovský, tudíž nešťastně fotografický. Dva čtyřletí kluci mi moc prostoru pro kvalitní tvorbu nedávají. Nicméně po troškách ukradený čas je o to vzácnější. Zatímco spící děti spokojeně oddychují do peřin, já si brzy ráno kradu chvilku pro svého koníčka a s potěšením mrznu u stejně namrzlých lístků a květů astřiček…

Někdo hledá krásu v rozlehlé krajině, pachtí se kdoví kam, Petra si prostě dřepne na záhumenku a zachycuje to, co mnozí ani nevidí nebo na to spíš nadávají oškrabujíce led ze skel svého auta. Všude kolem nás je krása a fotografové ji zviditelňují pro ty, kdo ji neumí nalézat. Rozmanitost světa dává prostor pro tvorbu fotografů s tolika odlišnými pohledy, že přes miliony snímků, jež denně na světě vznikají, máme stále co nového objevovat. Petra, jako žena, objevuje ledové diamanty.

Jan Karbusický

V zajetí ledu II © Petra Kamenická

V zajetí ledu III © Petra Kamenická

V zajetí ledu I © Petra Kamenická

Pavlína Klazarová

* 1964

Při focení se snažím nahlížet pod povrch. Ubývají romantická místa, která jsou zasutá stranou obvyklých pochůzek fotografů. Mizejí, protože je objevují developerské či solární společnosti. Mizejí, protože jsou domy opravovány a zprůměrovávány materiály, které sice zrychlují a usnadňují výstavbu, ale neumějí pomalu a skromně stárnout. Prostranstvím tak začínají chybět poctivé vrásky, rysy, které zachycují smíření s plynoucím časem… Zdánlivě neznatelně, plíživě přicházíme o zákoutí, která nám i ve velkoměstě dávají pocit jistoty, ticha, intimity, poezie a při životě udržují tolik potřebné tajemství, okouzlení a překvapení.

I tato reznoucí loď, schovaná za rozcuchanými keři a stromy kdesi v zátoce zanikajícího půvabu libeňského přístavu, je zvěčněním posledních zbytků kouzel na řece. V okolí rostou precizní domy s precizně vyměřenými parkovými úpravami, před nimi stojí lesknoucí se auta. Je ale preciznost to jediné, co člověk k životu potřebuje?

Proto asi jezdíme do přírody a hledáme místa, kde se před ní můžeme aspoň na chvíli schovat, ponořit se do tajemna svítání či soumraku, oči nechat vpít do nespoutaného prostoru, uši nastavit ozvěnám šelestů a duši pustit, aby se nad tím vším vznášela jako barevný papírový drak plný fantazie. (Jaký vzkaz mu nahoru po provázku pošleme?) To nám dává možnost uvědomit si, že ani ve volné krajině nejsme sami, že tu s námi jsou generace, jež pečovaly o remízky a aleje, při cestách stavěly boží muka, na políčka strašáky, ctily originalitu řemesla, lidské měřítko a vše, co mělo nějaký přirozený řád. A právě po jejich stopách tak rádi chodíme.

© Stanislav Hampl

Je zvláštní, jak se lidé snadno zbavují starých věcí, zapomínají na ně, zanedbávají je a snaží se vše modernizovat, automatizovat, zjednodušovat… Kdo by se dělal s ozdobnými štuky na domech, když stačí poskládat pár panelů k sobě? Ale kde je potom kvalita života, přinejmenším ta estetická? Pavlína zachycuje krásu staré lodi, protože ona něco prožila. Posloužila člověku, nebo snad ještě slouží, a i když rezne a ukládá se k lodnímu podzimu, má svou historii a hodnotu, která by neměla být zapomenuta.

Jan Karbusický

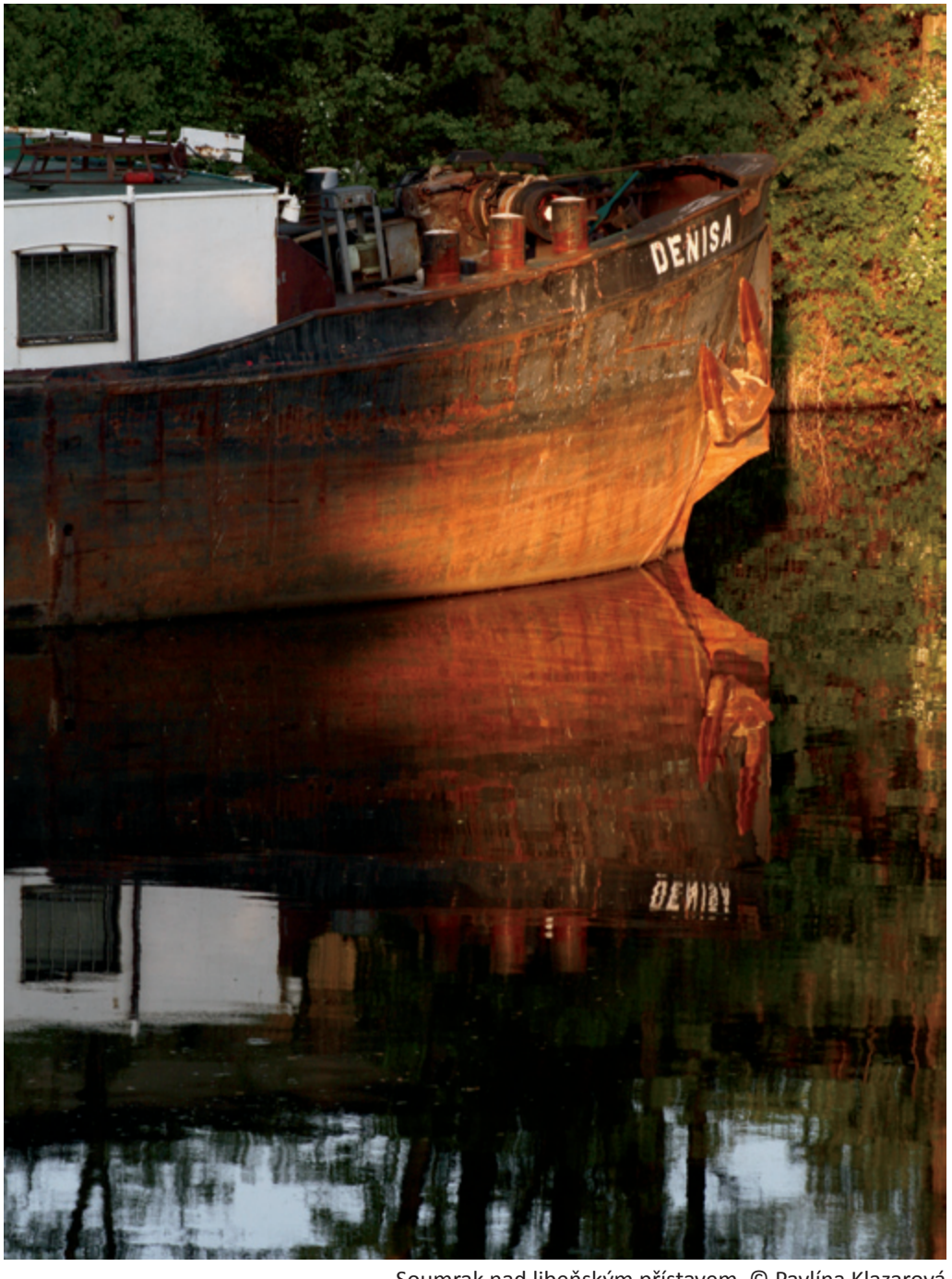

Soumrak nad libeňským přístavem © Pavlína Klazarová

Martin Klika

* 1971

© Miloslav Kokeš

Oproti minulosti, kdy jsem se prezentoval převážně dokumentárními snímky, bylo součástí výstavní kolekce Černé slunečnice pro rok 2010 prvních pár fotografií z mého krajinářského cyklu „Dreamscapes“ (Vysněné obrazy). Tři z nich jsou otištěny i v této ročence.

Krajinářské fotografii začínám přicházet na chuť víc a víc. Na svých snímcích se nesnažím zachytit krajinu přesně tak, jak v danou chvíli vypadá. Mým cílem je ukázat ji „vysněnou“, a pro její zobrazení mi ta reálná slouží pouze jako podklad.

Princip previzualizace uvedl a proslavil Ansel Adams. Jak se (volně přeloženo) píše v jeho životopise, „Jeho fotografie nebyly »realistickým« dokumentem přírody. Místo toho se snažily pročistit a zdůraznit psychologický dojem, který v něm krásná příroda zanechala.“ Tento stručný citát asi nejvýstižněji popisuje směr, kterým bych se rád do budoucna ubíral.

Tajemná, pohádková, zádumčivá... Taková je Martinova krajina, ve které si hraje se světly a stíny, je to krajina, která okouzlí a současně probudí další představy, fantazie umocní to, co Martin svými obrazy vypráví. Aniž by si to možná uvědomoval, krajina, či spíše způsob jejího zobrazení, vypráví také něco o autorovi. Přestože Martina neznám, asi nebudu daleko od pravdy, když jej vidím jako člověka, který má rád pořádek a rytmus. Možná je to rocker, který vnitřní rytmus vnáší do fotografií a podvědomě vyhledává rytmizující prvky a struktury, jež diváka nenechají v klidu. Rytmus v souladu s tajemnou atmosférou, místy až šerosvit, hloubka prostoru, která není zcela vizualizována, ale jen naznačena, dává divákovi jeho vlastní prostor. Prostor pro úvahy: Co je dál, co je za tím, co vidím? Vrátím-li se k hudbě, slyším v Martinových fotografiích zvláštní spojení rocku a blues. Obojí mému sluchu lahodí…

Jan Karbusický

Bloudění © Martin Klika

Andělé lesa © Martin Klika

Samotáři © Martin Klika

Miloslav Kokeš

* 1963

© Ivan Bumba

V roce 2010 věnuji fotografování výrazně více času i energie než v předešlých letech. Rozšířila se i škála zpracovávaných témat. Mimo krajiny a zátiší, kterými se zabývám dlouhodobě, jsem se nově zaměřil na fotografování lidí ve všech různých podobách. Baví mě veselá atmosféra při focení svateb nebo maximální tvůrčí zaujetí při práci v ateliéru. Tam společně s kamarádem Ivanem Bumbou vytváříme nejen klasické portrétní snímky, ale naší vášní se stává promyšlená glamour fotografie nebo decentní akt. Když vidím při předávání fotografií radost v očích fotografovaných, dává mi to chuť do další tvorby a vím, že to, co dělám má smysl.

Akt je náplní mého letošního portfolia. Ženskou krásu zobrazuji černobíle, tak aby vynikly především ladné křivky a nebyly rušeny barevným akcentem. Velmi si cením pochopení a pomoci mé manželky Marie a mnoha kamarádů z našeho fotoklubu, zejména Petra Pazoura, kteří jsou pro mě malým pokladem.

S tělem ženy je to podobné jako s krajinou… Každý krajinář má svou oblíbenou oblast, kam se rád vrací, čeká na to správné světlo, jindy hledá stín. Někomu učarovala rovina na Hané, jiný hledá kouzlo v horských štítech. Miloslav si oblíbil Vysočinu. Je to zádumčivá krajina plná táhlých údolí i nápadných, ale oblých kopců, jež ozařují předvečerní paprsky slunce, zatímco údolí již mizí v hlubokém stínu. Jindy se zase cudně halí do cárů mlhy, která promění ostrý obraz v tušený náznak, odpočinek pak najdeme v jemně zvlněné krajině s temným malým jezírkem. Křivky úbočí Vysočiny, jež se ztrácejí ve tmě stínů, nechává jindy Miloslav vyznít proti bílé obloze, aby cyklus této krajiny ukončil emotivním večerním protisvětlem…

Jan Karbusický

Čekání © Miloslav Kokeš

Tajemná © Miloslav Kokeš

Měsíční svit © Miloslav Kokeš

Josef Lončák

* 1976

© Josef Lončák

Atletika – královna sportu – byla tématem mé letošní výstavní kolekce. Při fotografování se snažím zachytit ony „rozhodující momenty“, kterými jsou mnohdy zlomky sekund, na nichž záleží, zda bude sportovec vítězem, nebo zůstane v poli poražených. Fotografování sportu je pro mne adrenalinovou záležitostí, je třeba být neustále ve střehu, hledat ta nejlepší místa, úhly pohledu… Velmi důležitá je v tomto odvětví fotografie používaná technika, jejíž přesnost a rychlost pomáhá k dosažení dobrých výsledků; také přechod k digitální technologii otevřel nové možnosti a je velkým přínosem.

Snímky vznikly na mítinku v Pardubicích, kterého se zúčastnili naši přední atleti, aby „doladili“ formu před dalším důležitým závodem. O to atraktivnější byl tento podnik pro návštěvníky i fotografy.

Říká se, že atletika je královnou sportu, určitě na tom šprochu bude pravdy trochu. Alespoň soudě podle toho, že atlet u mikrofonu vyjadřuje spoustu zajímavých myšlenek, zatímco fotbalistu by od mikrofonu a kamery měli držet na hony daleko. Také ve fotografii patří atletika k těm nejnáročnějším disciplínám; její pestrost je ale příslibem zajímavých snímků, jež vyprávějí nejen příběhy sportovců, ale ukazují to, co běžný divák nemůže vidět. Zlomkem sekundy zmrazí výrazy obrovského soustředění, úsilí i vypětí. Díky Josefovi můžeme vidět atletům do očí v těch nejvypjatějších okamžicích, jindy sledovat spolu se sportovcem ten vzdálený cíl. Vzdálený a vysněný.

Jan Karbusický

Leť daleko! © Josef Lončák

Bude to zlatá? © Josef Lončák

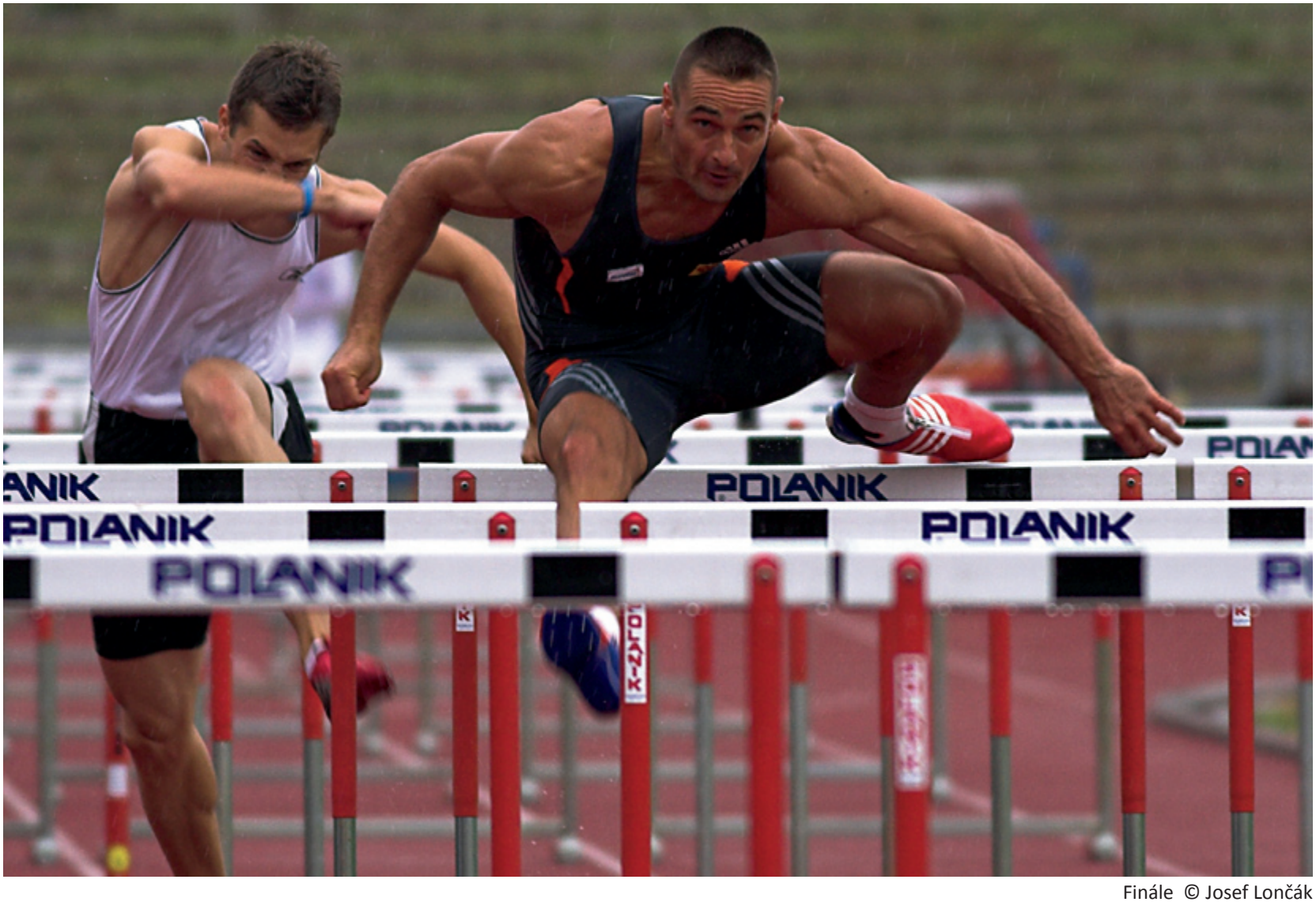

Finále © Josef Lončák

Milan Manda

* 1973

© Miloslav Kokeš

Krajina, její kouzlo a proměny během jednotlivého dne i celého roku, mě fascinovaly už od dospívání. Kdo nezažil s fotoaparátem v ruce tu pomíjivou hru světel, než se probudí nový den, nikdy nepochopí. Fotografování mi otevřelo oči. Všímám si zdánlivě všedních věcí, které jsem dřív stejně jako většina smrtelníků netečně míjel.

Členem fotoklubu jsem od jeho vzniku. Mé aktivity se však doposud omezovaly pouze na pravidelné půlroční fotovíkendy. Koncem letošního léta odkráčel můj starý kinofilmový aparát do věčných lovišť a já skočil na konci září rovnýma nohama do světa jedniček a nul. Rázem se přede mnou otevřely nepoznané dimenze. Prezentované fotografie pocházejí již z digitálního věku.

Fotograf – krajinář to nemá snadné. Když nechce produkovat jen obyčejné pohlednice, začne tvořit se zjednodušujícím černobílým ztvárněním nebo musí rezignovat na celodenní fotografování a vydávat se za snímky v pozdním odpoledni, chce-li pracovat s emotivní atmosférou a zajímavými barvami, jež do krajiny přináší Slunce končící svou každodenní pouť. Milan ale zvolil jinou část dne, tu mezi fotografy méně oblíbenou. Asi také patří mezi skřivany, na rozdíl od Miloslava, který svou Vysočinu určitě nefotografuje za ranního kuropění. Díky Milanovi my ostatní můžeme vidět, jak krásná jsou rána, jež mají jiné barvy oproti večerům, navíc jsou zdobena záclonkami mlh, které se většinou rozplynou dříve, než otevřeme svá víčka…

Jan Karbusický

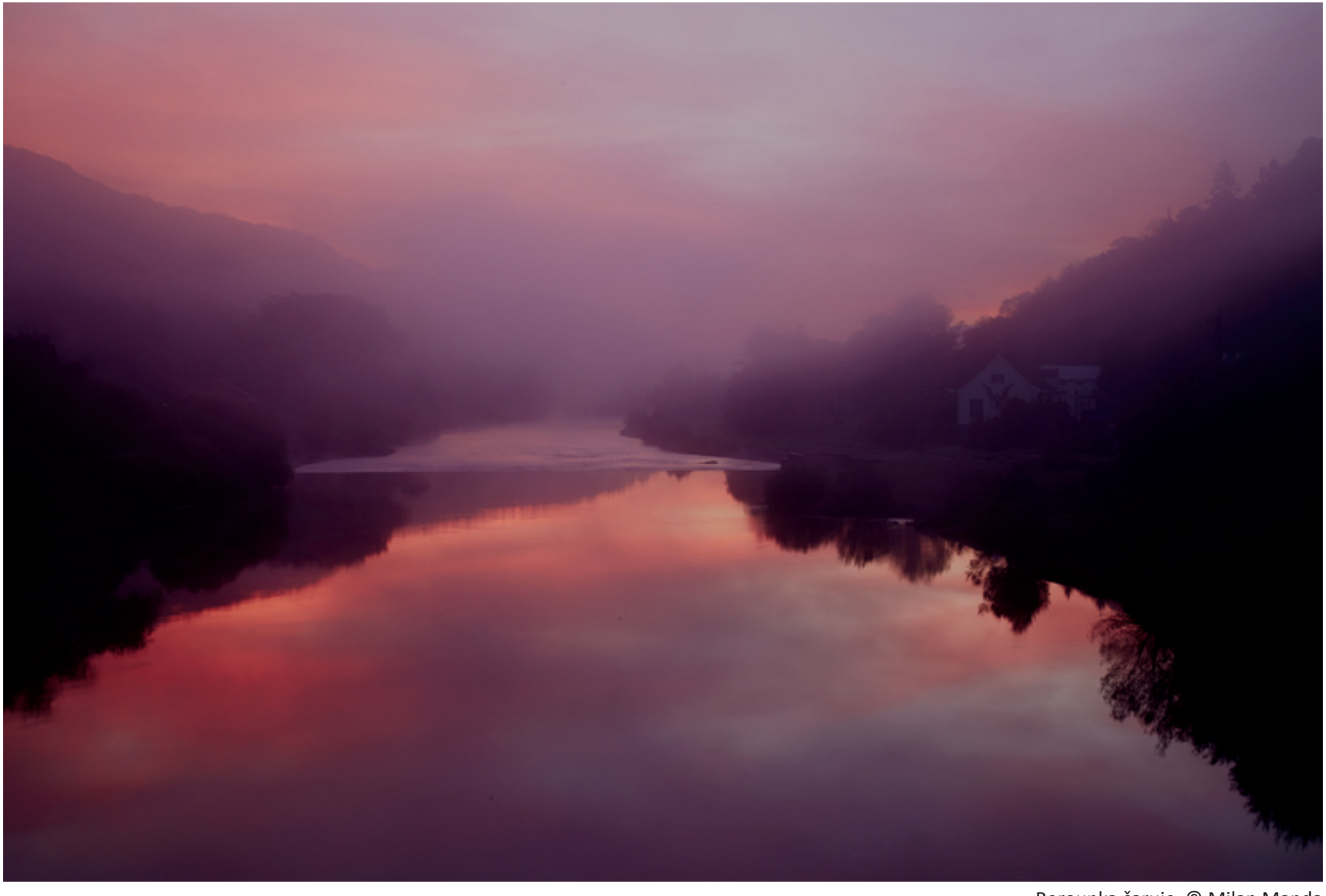

Berounka čaruje © Milan Manda

Máchův kraj II © Milan Manda

Máchův kraj I © Milan Manda

Petr Pazour

* 1973

© Petr Šimon

Krajina kolem nás je většinou plná barev. Příroda je rozdává plnými doušky. Přesto se mi často stává, že když najdu nějaký námět pro záběr, vnitřně cítím, že musí být ve výsledku černobílý a mám pocit, že jej i takový vidím, než stisknu spoušť.

Černobílá fotka je pro mne intimnější a náročnější. Nemohu se spolehnout na sílu barev, ale jen na sílu zvoleného námětu, který zabalím do odstínů černé a bílé.

Díky možnostem digitální techniky má každá z následujících fotografií svou barevnou sestru, přesto si myslím, že černobílá podoba lépe vystihuje atmosféru místa a času jejich vzniku.

Snímky z této klubové kolekce pocházejí především z mého oblíbeného Českého středohoří a Českého Švýcarska.

Autoři neschopní vyprodukovat kvalitní fotografii se rádi ohánějí frází, že důležitý je obsah, ne technická kvalita. Snad se dá něco málo omluvit v aktuální reportáži z nečekané události, ale v krajině není k nedokonalosti důvod. Petrovy krajiny mají skvělou kompozici, atmosféru, světlo, tonalitu, obsah přinášející silný estetický zážitek, a to i díky perfektní obrazové stavbě. A protože je Petr opravdu zkušeným autorem, přidal ještě něco navíc. Dokonale zvládnutou technickou stránku fotografie. Jeho snímky fascinují čistotou, prokreslením nejmenších detailů, je vidět promyšlená práce s hloubkou ostrosti a s expozičním časem. Technická a obsahová stránka fotografie je v dokonalém souladu, a snímky proto dýchají poctivostí řemesla i výjimečným výtvarným viděním autora. Clyde Butcher má v Česku silnou konkurenci…

Jan Karbusický

Sám © Petr Pazour

Smutné České středohoří © Petr Pazour

Ráno v Českém Švýcarsku © Petr Pazour

V objetí © Petr Pazour

Stínohra © Petr Pazour

Aleš Zídek

* 1973

© Miloslav Kokeš

Focení nevěnuji zdaleka tolik času, kolik bych chtěl. Fotoklub a naše setkání mi dávají motivaci a směr pro další práci. Fotoklub a zejména způsob práce a výsledky některých mých kolegů mi dávají hodně příležitostí si uvědomit, že pravidelné focení, systematická práce na detailech a soustředění se projeví v kvalitě výsledných snímků.

V letošním roce jsem kompletně vyměnil objektivy, které používám pro seriózní focení, protože u těch starých jsem nebyl spokojen s kvalitou. Nyní používám pevná skla Zeiss 21 mm, Canon 50 mm a teleobjektiv Canon 70–200 mm a systém filtrů Lee.

Objektivem Zeiss byly rovněž foceny snímky z kostela v Mrzlicích. Snažil jsem se zachytit různé podoby světla dopadajícího dovnitř skrz rozmlácená okna a prostředí opuštěnosti a zmaru. Obrácení posledního snímku vzhůru nohama je vyjádřením kostela jako majestátního trupu lodi, do které ale otvory proniká vnější prostředí, které ji ničí.

V dalším roce bych chtěl věnovat více času přípravě na focení, rozmýšlení nápadů a previzualizaci, a následné realizaci.

Když lidé odejdou, staré domy a kostely začnou žít svým vlastním životem. Čas vteřinu po vteřině, rok za rokem přetváří artefakty, aby jim vtiskl kouzlo zašlé slávy, které je tak emotivní a smutné zároveň. Prach usedá a zahlazuje ostré hrany, stejně jako čas zahlazuje šrámy na lidské duši. Když lidé odejdou, věci nezůstávají neměnné a jiní se po čase vracejí, aby tu atmosféru zachytili. Fotografové. Kam oni všude nevlezou, co vše neobjeví... Aleš je jedním z nich. Vidí kouzlo tam, kde by jiní viděli špínu, prach je spolu se slunečními paprsky jeho spojencem. Alešovy snímky jsou ale také nevyslovenou výčitkou, snad i vykřičníkem. Opuštěný svatostánek je symbolickým zobrazením toho, jak lidé opouštějí víru. Víru v dobro vítězící nad zlem. Víru ve slušnost a pokoru. Víru ve vyšší smysl našeho bytí zde. Za okny ale není temnota. Za okny je světlo naděje…

Jan Karbusický

Opuštěný kostel II © Aleš Zídek

Opuštěný kostel I © Aleš Zídek

Opuštěný kostel III © Aleš Zídek

PRAHA HISTORICKÁ (I MODERNÍ)

|Ivan Bumba|

Předložit fotografie Prahy, takové, které by byly výrazně jiné a něčím zvláštní, je dnes již téměř nemožné. I přesto zůstává Praha věčnou výzvou pro kreativní, komerční, turistické, rodinné, dokumentární a další druhy fotografů. Zkrátka každý se může zaměřit buď na celou škálu témat, nebo si vybrat jedno, a tomu se soustavně a dlouhodobě věnovat.

Prahu můžeme fotografovat jako dokument doby a lidí v ní žijících. Probíhá zde většina událostí, které mění dějiny naší země. Jsou však hodnoty, které by měněny být neměly, aby zůstaly zachovány pro další generace. Fotografování takovýchto témat je však zřejmě nejobtížnější. Panoráma Pražského hradu, věže Starého Města, pražské slavné a méně slavné mosty, Vyšehrad či rozkvetlý jarní Petřín zná každý a jejich zvěčnění na fotografický materiál po milionté, stylizované používání těchto motivů v podobě log na všech možných výrobcích, znacích nebo televizních záběrech podsouvá tyto obrazy do podvědomí a mnozí je vnímají už jako kýč, sice krásný, ale také téměř podbízivý až laciný.

Fotografie tohoto druhu se používají především v cizojazyčných průvodcích pro turisty jako ilustrace. S jinou verzí, která využívá přímo tvorbu kýče již poněkud rafinovanějším způsobem, se můžeme setkat především u prodejců na Karlově mostě. Na prodávaných kopiích jsou zobrazovány tytéž motivy převážně v černobílé podobě. Na první pohled zaujmou jakoby tajemnou atmosférou, zákoutím bez turistů či jen osamělým chodcem. Karlův most ztrácející se v mlžném oparu, zasněžené věže, snímky v protisvětle. Když se ovšem začnete podrobněji zajímat, cože se to vlastně prodává, zjistíte, že většina fotografií je jen napodobenina vytištěná na silnějším papíře. Navíc okořeněná nevhodnými ořezy, slabým či naopak příliš velkým kontrastem. Proč se o tom zmiňuji tak obsáhle? Začínající fotograf hledá inspiraci pro své budoucí snímky všude. I já jsem se jimi nechal svého času inspirovat. Spíše nám pomůže studium děl starých malířů či fotografů (např. Jakub Schikaneder, Josef Sudek). Můžeme podle nich nalézat místa, z nichž na zobrazenou scenerii hleděli, a ponořit se tak částečně do jejich uvažování o kompozici a náladách.

Při fotografování těchto motivů jsem shledal, že je třeba využívat spíše zvláštních a neobvyklých výrazových prostředků, jako jsou extrémní světelné podmínky, méně turisticky atraktivní roční období a denní doba, jiná neobvyklá stanoviště. Spojením těchto prvků můžeme dosáhnout působivých výsledků i na tak frekventovaných místech, jako jsou pražské památky.

Trochu omezeni jsou mimopražští, ale každý má jistě občas možnost přespat u známých nebo dokonce plánuje pobyt v Praze. Nejlépe je ukázat vše na příkladech. Základním technickým předpokladem pro uspokojivý výsledek fotografování architektury obecně jsou objektivy s nadprůměrně dobrým přenosem kontrastu a ostrým zobrazením i v okrajových oblastech snímaného pole. Nejvhodněji se uplatní pevná ohniska či nízkorozsahové zoomy, které mají zároveň minimalizovány optické vady. Z ohniskových vzdáleností používaných objektivů nejvíce využijete střední až silné teleobjektivy, popř. ještě ve spojení s kvalitními telekonvertory. Pro snímky ze střední až bezprostřední blízkosti fotografovaných objektů používejte základní nebo širokoúhlé objektivy, které vykazují nejnižší úroveň sférického zkreslení. Ideální se jeví použití tzv. shift objektivů, které vyrovnávají sbíhavost vertikálních linií, a tilt objektivů, které vyrovnávají horizontální linie (tyto vady jsou často vidět u ultraširokoúhlých objektivů a u méně kvalitních panoramatických přístrojů – výškové objekty na snímku jako by tvořily nafouklý rohlík). Dalším problémem, na který se musíme připravit, je vítr. Speciálně na mostních konstrukcích nad Vltavou fouká před rozedněním téměř vždy. Doporučuji proto těžší a stabilní stativ. K eliminaci nárazů větru se osvědčil větší pánský deštník s pevnými pruty. Nezbytnou pomůckou jsou teplé rukavice; zažil jsem komickou situaci, kdy na Karlově mostě stálo několik fotografů a marně se naprosto zkřehlými a nepohyblivými prsty snažili našroubovat drátěnou spoušť (včetně mě), a propásli tak důležité momenty východu slunce zpoza Mostecké věže. Z technického hlediska je poslední připomínkou používání filtrů. Zvláště polarizační filtry dokážou účinně odstranit namodralý či šedý závoj velkoměstského ovzduší. Z přechodových bych doporučil šedé k vyrovnání kontrastu. Z barevných používám přechodové převážně jemné varianty (Lee mahogany, straw a coral) k dotažení atmosféry. Ranní či večerní světlo však vykouzlí takové škály tónů barev, že v drtivé většině barevné filtry potřebovat nebudete, spíše byste atmosféru snímku jejich použitím pokazili.

Praha nabízí v současné době i kontrast k romantickým starým památkám a zákoutím, a to v podobě staveb moderní architektury. Jejich estetická úroveň je však značně kolísavá. Především z důvodu, že se jedná převážně o budovy s komerčním zaměřením (různá obchodní centra, multikina, hypermarkety a sídla velkých nadnárodních korporací). Jsou mezi nimi i stavby zdařilé, které nabízejí nový neotřelý pohled. Zvláště odrazy objektů v prosklených průčelích, které jsou zajímavé geometricky a prostorově. Můžeme tak vytvořit přímý kontrast starých a nových zákoutí Prahy. Zde je však znovu třeba připomenout, že především méně kvalitní objektivy a zoomy vytváří z rovných linií soudky a výsledný obraz

Ivan při ranním fotografování Prahy © Michal Hejna

různě deformují. Zajímavě ovšem naproti tomu může vypadat použití rybího oka, kdy je obraz deformován záměrně a vytváří zcela odlišnou realitu. Zkrátka nápadům se meze nekladou a fotografická technika nám v nich může hodně pomoci.

Pár fíglů na závěr:

1. Chcete-li, aby rozsvícené lampy pouličního osvětlení byly dobře prokreslené a nepřezářené do okolí, nejlépe je fotografujte při zážehu a max. minutu či dvě po něm. Pozadí snímku ztmavíme zápornou korekcí (hodnotu musíme nastavit podle jasu pozadí). Navíc zabráníte tvoření velkých oranžových fleků na snímku od plně rozzářených výbojek.
2. K efektu rozsvícených lamp ve dne můžeme z vhodného stanoviště využít světlo sluníčka, které lampy prosvítí.
3. Pokud chcete vytvořit snímky, na nichž bude slunce zapadat za určitou budovou nebo dokonce její částí (věží, kupolí apod.), na poměrně přesný odhad dobře využijeme sluneční poziciometr ve spojení s jednoduchým kompasem. Když se bude slunce blížit ke kýženému bodu, musíme si zapisovat datum do tabulky (pro příště na jistotu). Pak bude třeba už jen trocha štěstí, aby nebylo zataženo.
4. Nejpůsobivější pastelové tóny barev oblohy v popředí se siluetami budov vznikají v cca 30minutovém úseku do východu slunce.
5. Dojem melancholické až sklíčené atmosféry snímků dosáhneme nejlépe za mlhy, sněhové vánice či za drobného mrholení, pozor však na použití blesku. Záblesky způsobí na snímku ošklivé bílé fleky odrazem světla výboje od sněhových vloček (pokud to samozřejmě není autorský záměr).

Přeji vám při fotografování Prahy nevšední zážitky a spoustu zdařilých snímků (a nemusíte fotit jen Prahu, na světě je spousta krásných měst).

Karlův most usíná © Ivan Bumba

Petřínské ráno © Petr Pazour

Pražské mosty na růžovo © Petr Pazour

Rybáři © Miloslav Kokeš

Praha probuzená © Michal Hejna

LIDÉ JIŽNÍ INDIE

|Ilona Cíchová|

Indie patřila vždy mezi mé vysněné země, díky své kultuře, pestré barevnosti, směsici tradic, zvyků a hlavně kvůli místním obyvatelům, protože fotografování lidí patří mezi má nejoblíbenější témata.

Po zakoupení letenky do Mumbaje jsem začala studovat informace o Indii, ale po přečtení několika článků na internetu od cestovatelů, kteří zemi navštívili, jsem měla smíšené pocity o tom, zda Indie bude to pravé. Většinou měli po příjezdu kulturní šok, popisovali zápach, špínu, nepříjemné domorodce, kteří chtějí každého jen okrást a pořád obtěžují. Naopak při podrobném pročítání průvodce Lonely Planet, který barvitě popisuje krásy země a přívětivost Indů, jsem se cesty nemohla dočkat.

Již při příletu do města Thiruvananthapura na jihu Indie jsem si uvědomila, že tato cesta bude nezapomenutelná. K mému očekávání mě na cestě po jižní Indii nejvíce zaujali místní lidé, kteří se také stali ústředními objekty mých fotografií. Ačkoliv jsou Indové konzervativní a své soukromí si chrání. Fotografování v oblastech Kerala a Tamilnád, které jsem procestovala, bylo na rozdíl od jiných dosud navštívených zemí velmi příjemnou záležitostí. Většina domorodců se tvářila přívětivě a ochotně souhlasila se zvěčněním. Při pohledu na displej fotoaparátu, kde uviděli svůj portrét, se vždy rozzářili a při neznalosti technologie digitálního snímání nemohli uvěřit, že jsou to opravdu oni.

Zejména indické ženy byly vhodným námětem k fotografování, a to nejen pro zajímavé exotické rysy, ale také díky tradičnímu, vždy barevně sladěnému oblečení, sárí. Sárí je vlastně jediný pruh látky omotaný kolem těla. Ať šlo o bohatou nebo chudou ženu, vždy byly krásně upravené a navíc ozdobené mnoha zlatými šperky.

Muži o svůj zevnějšek tolik nedbali. Většinou na sobě měli salvár – dlouhé volné kalhoty a přes ně delší košili anebo víceúčelový dlouhý pruh látky „choti“ použitelný, a zřejmě občas používaný, i jako ručník, turban, prostěradlo či suknice. To jim přesto vůbec neubíralo na zajímavosti a chuti nechat se fotografovat.

Jak je tomu ve většině zemí, pro svou bezprostřednost a zvědavost byly děti tím nejlepším cílem k fotografování. Vždy vděčně a ochotně pózovaly.

Fotografie vznikaly při dlouhých toulkách po městech a vesnicích, kde jsem brouzdala špinavými uličkami společně s místními psy, kočkami, kozami a posvátnými krávami. Cesty lemovali posedávající pouliční prodejci a na každém rohu lákavě voněly místní speciality. Přecházení ulic mi naopak ztěžoval neustálý a hustý provoz taxíků a rikš. Uličky mě také zavedly na různé trhy či do rybářských vesniček, které se staly nejfotogeničtějšími místy mé cesty.

Cestování po jižní Indii pro mě bylo neuvěřitelným zážitkem plným barev, nádherných krajin, pestré kultury s nejrůznějšími rituály a odlišnými zvyklostmi. Hlavně díky místním přátelským obyvatelům, jejichž snímky mi budou vždy připomínat čas strávený v této, pro mě pohádkové zemi, se stalo indické putování zážitkem jedinečným.

Vdaná žena nosí vždy na čele namalovanou tečku rumělkové barvy a červeně vysypanou pěšinku ve vlasech. Jako u nás ženich navlékne nevěstě prsten, ozdobí hinduistický ženich svou nevěstu rumělkovou tečkou. Každé ráno po koupeli si pak svou ozdobu maluje žena sama. Stále ještě platí, že holé čelo vdané ženy budí pohoršení.

Publikované fotografie vznikly v oblastech Kerala a Tamilnád v období od 28. října do 22. listopadu 2009.

Ve městě Madurai, které je jedním z významných chrámových měst v jižní Indii, jsem cestou do chrámu bohyně Mínakší míjela nejen rušné ulice plné poutníků, žebráků a obchodníků, ale i místní školu. Na jejím dvoře byly shromážděny snad stovky školáků v uniformách. Všichni pozorně naslouchali povelům svých učitelek, zvědavě se za mnou ohlíželi a já mohla v klidu cvakat spouští fotoaparátu.

Fotografie dívenky byla pořízena v chrámu Padmanábhapuram, který je nejstarší svého druhu v celé Asii. Byla jsem v něm asi jediná Evropanka, a tak na mně spočinul nejeden pohled. Z davu mě zaujal pohled malé dívky zvědavě se za mnou ohlížející.

Nádraží a vlaky provázely celou moji cestu. V Indii je to nejlepší, nejlevnější a také nejpohodlnější způsob dopravy. Indové rádi cestují, což je na přeplněných vagonech i vidět. Denně se v zemi vlakem přepravuje 14 milionů lidí. Pohledy cestujících ze zamřížovaných oken vlaků přímo vybízely ke zmáčknutí spouště.

Rameswaram

Rameswaram je jedním z vůbec nejposvátnějších měst Indie. V chrámu Rámanáth Swami II. jsem měla štěstí, že jsem mohla pozorovat posvátné koupele. Je v něm 22 studní s posvátnou vodou, která je údajně nadána zvláštní silou. Každý poutník by se měl proto vykoupat a napít z každé z nich. Skupiny poutníků vždy doprovází jeden muž z chrámu, který každého polévá. Bylo velkým štěstím vidět tyto rituály, protože do většiny chrámů nesmí nikdo bez hinduistického vyznání. Uctívání a rituály hrají v hinduismu prvořadou roli. Doma mají všichni hinduisté vyhrazené místo k vykonávání pobožností.

Allappuzha – Keralské vodní kanály

Soustava lagun a jezer propojených úzkými kanály, které jsou lemovány rybářskými domky a miliony palem. Tiše jsem na loďce úzkými kanály proplouvala, pozorovala rybářské vesničky s kostely, chrámy a školami lemujícími břehy a sledovala každodenní život místních obyvatel.

Kanjákumárí

Mys Kanjákumárí je nejjižnější místo Indie, kde se setkává Bengálský záliv s Indickým oceánem a Arabským mořem. Za dubnového úplňku je zde nad oceánem možné sledovat současně západ slunce i východ měsíce.

Zároveň je jedním z nejvýznamnějších hinduistických náboženských míst. Před východem slunce se začínají shromažďovat poutníci, co vítají slunce, a podstupují zde rituální koupele, při nichž uctívají boha Šivu. Místo vibrovalo úžasnou mystickou atmosférou, která mě okouzlila.

Madurai

Dívka ze zeleninového trhu v Madurai protkaného labyrintem rušných uliček prosycených vůní koření.

V rodinách s nízkými příjmy se někdy dívky považují za přítěž, protože by do manželství měly přinést věno, jež představuje obrovské finanční břemeno. Některé rodiny se dokonce musí zadlužit, aby daly dohromady požadovanou částku a majetek.

Rameswaram – rybářská vesnice

Brzy ráno jsem se vydala do rybářské vesničky. Cestou jsem potkávala děti spěchající do školy, ženy starající se o své domy a muže pyšně vytahující čerstvé úlovky z oceánu.

Munnar

Město Munnar s dramatickou scenerií rozeklaných vrcholků obklopuje 24 tisíc hektarů čajových plantáží, které leží ve výšce až 1800 metrů nad mořem, kde roste nejkvalitnější čaj.

Fotografie vznikly díky ochotnému řidiči taxíku, který mě zavedl na plantáže, na nichž sběračky právě pracovaly, a dohodl možnost fotografování. Na plantáže je jinak v posledních letech místními společnostmi vstup zakázán, aby sběračky nebyly rušeny při práci.

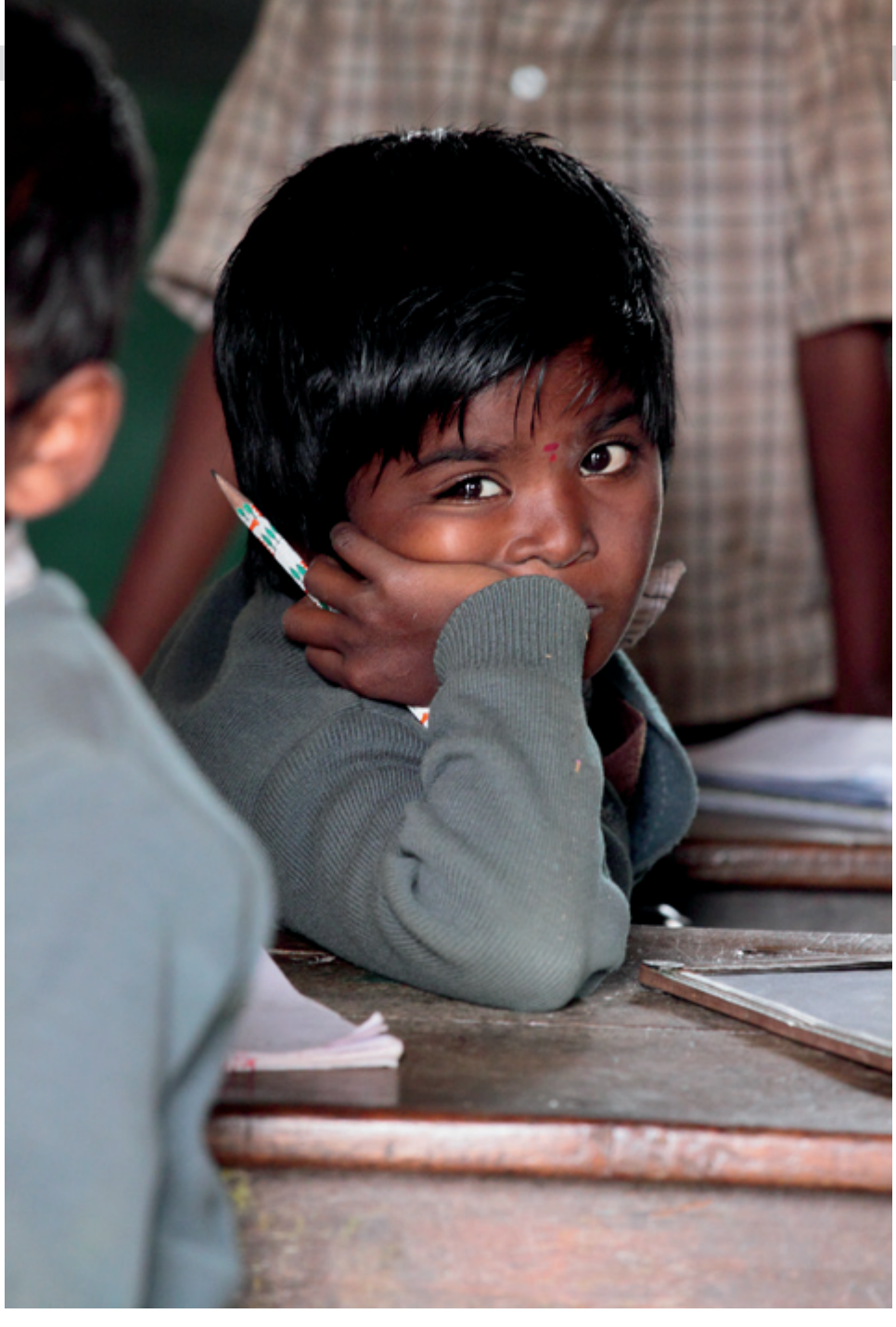

Cestou mezi plantážemi, které se táhly na desítky kilometrů daleko, jsem procházela malou vesničkou i s místní školou. Ve chvíli, kdy jsem se zájmem z otevřených dveří fotila roztomilé školáky, mě pan učitel pozval do třídy, na právě probíhající společné vyučování čtyř tříd. Když mi každá třída zazpívala písničku, byla jsem tak překvapená, že jsem zapomněla pokračovat ve focení, i když zde by bylo námětů na celé hodiny.

Foto: © Ilona Cíchová

KOLIBŘÍCI – KLENOTY PTAČÍ ŘÍŠE

|Petr Pazour|

Padá jemný déšť. Vzduch je prosycen vůněmi a zvuky, které sem posílá nedaleký deštný prales. Stojím na červené kamínkové půdě v zahradě plné pestrobarevných kvítků. Ještě před dvěma dny jsem byl v zimní blátivé Praze a teď si ve vzdálené Kostarice užívám úžasné ráno v tropické zahradě La Paz Waterfall Garden.

Kolibříci, hlavní důvod, proč jsem do Kostariky vyrazil, se mihotají všude okolo. V duchu přemýšlím, jak tyto neuvěřitelně pestrobarevné a rychlé tvorečky zvládnu vůbec vyfotografovat. Jejich vzdušné kreace by jim určitě záviděl každý letecký akrobat. Kolibřík je takovým mixem stíhačky a vrtulníku v jednom. Jako jediný pták dokáže bez pohnutí tělem měnit

směr letu a také jako jediný umí v letu couvat. Není to ale žádný nemotora. Jeho křídla kmitají průměrně 60x za sekundu a létá rychlostí až 70 km/hod. Pokud si uvědomím, že často váží jen pár gramů a měří několik centimetrů, je to úžasný výkon.

Fascinují mne jeho barvy. Vím, že jsou jen „iluzí“, ale i tak je zajímavé, že žádný jiný pták na světě nedisponuje tak širokým spektrem odstínů. Je to dané tím, že u kolibříka barvy nejsou tvořeny pigmentem, ale strukturou speciálních buněk v horní vrstvě peří. Světlo, které na tuto strukturu dopadá, se o ni láme. Některé vlnové délky jsou částečně nebo zcela potlačeny a jiné naopak posíleny, a vytvářejí tak úžasně živé barvy. Kolibřík díky tomu s pozorovatelem hraje nádherné barevné divadlo, protože to, co z jednoho úhlu vypadá jako šedivá (většinová přirozená barva kolibříka), se pootočením kolibříka (nebo pozorovatele) rázem změní třeba v úžasnou červenou.

Můj první den s kolibříky nedopadl slavně. Většinu fotek jsem smazal. S postupem času jsem ale přišel na to, jak hrát s těmito ptáčky, jako fotograf, alespoň částečně vyrovnanou hru. Naučil jsem se využívat jednu kolibřičí leteckou specialitu. Umí se totiž perfektně zastavit v letu na místě a na něm taky pěkně dlouho, skoro bez hnutí, setrvat. To „pěkně dlouho“ se musí přepočítat rychlostí kolibřičího světa, takže ve výsledku jde o zlomek sekundy, a když se hodně zadaří, tak i o sekundu celou :-). I tak málo ale stačí k tomu, aby se dal vyfotografovat.

Kolibřík svého triku plně využívá při získávání potravy. Před vybranou květinou se zastaví. Vypadá to, jako by se rozhlížel, který ten kvítek bude

ukrývat nejchutnější nápoj. Pak použije svůj dlouhý zobáček a ještě delší jazýček, který je často až dvakrát delší než zobák, a začne sosat. To je další moment, kdy se kolibřík nehnutě vznáší ve vzduchu a jen kmitá křídly. Nektar, který saje, je pro něj takovým „red-bullem". Takto získaná energie pohání jeho srdce, které pumpuje jako o život tempem 500 až 1200 úderů za minutu. Získávání potravy je pro kolibříka docela fuška a přes den se skoro nezastaví. Uvádí se, že každý den navštíví až pět tisíc kvítků. Ani se nedivím, že k tomu potřebuje spořádat víc nektaru, než sám váží.
Při takovém životním tempu je důležitý odpočinek. Nebyl by to ani kolibřík, kdyby neměl zase něco speciálního. Se západem slunce se ukládá k pravidelnému „zimnímu" spánku, kdy výrazně zpomalí metabolismus. Jen pro porovnání: pokud přes den jeho srdce tepe rychlostí 500 až 1200 úderů za minutu, přes noc je to jen 50–180 úderů. Tento trik umí využít, i pokud se výrazně sníží okolní teplota nebo je zrovna momentální nedostatek potravy.

Od mého prvního setkání s kolibříky již uplynulo hodně vody. Přesto mne klenot ptačí říše nepřestává fascinovat. Doprovodné fotografie jsou z expedic za kolibříky v Kostarice 2006, 2008 a Ekvádoru 2009.

Foto: © Petr Pazour

DOMY INSPIROVANÉ PŘÍRODOU

|Pavlína Klazarová|

Dovolenou sice většinou trávíme vysoko v horách nebo na kolech, ale jednou za čas navštívíme i nějaké velkoměsto. Letos jme si na týden zaletěli do dcerou Terezou vysněné Barcelony. I tam jsme se ale mohli přenést do fantaskního světa přírodních sil.

S Barcelonou je neodmyslitelně spojen katalánský architekt Antoni Gaudí i Cornet (1852–1926). I když se ve městě nenarodil, roku 1869 tam s bratrem odešel, vystudoval přírodní vědy a architekturu a v Barceloně se usadil.

Gaudí byl v mládí švihák s proticírkevním postojem, národovec se sociálním smýšlením. Postupně se stal asketickým, silně věřícím mužem, a to díky objednávkám z řad církevních hodnostářů, s nimiž vedl dlouhé diskuse. Sakrální stavby v Gaudího pojetí symbolizovaly vnitřní smysl křesťanství. Vycházely z poznání, že příroda je složena ze sil, jež působí pod povrchem věcí. Světské zakázky zase obsahují symboliku spojenou s historií rodu, životem a názory jeho kultivovaných mecenášů.

K zásadním inspiračním zdrojům Antoniho Gaudího patřila příroda. Jako malé dítě byl vážně nemocný (revmatické záchvaty ho provázely po celý život) a lékaři doporučili mírné procházky. Patrně nemocí zjitřené vnímání krajiny a pozorování jejích detailů podněcovaly fantazii a nadání. Gaudího osudové spojení s přírodou a způsob uvažování přibližují expozice v Casa Milà a v kostele Sagrada Familia, které přímo v prostorách vytvořených výjimečným architektem ukazují kosti, kostry drobných živočichů, průřezy mušlemi a lasturami, sušenými plody, včelími plástvemi, struktury stonků, květů a listů rostlin a stromů. Konstrukce a statické kreace vytvořené přírodou, na které hledíme do vitrín nebo které obdivujeme na fotografiích, se ve velkém měřítku paralelně klenou z cihel a kamenů všude kolem nás.

Casa Batlló. Střecha s komínem má evokovat hřbet draka, propíchnutého kopím sv. Jiří.

Vlastenec Gaudí hledal podněty i v historii země. Inspiroval se antikou, maurskými stavbami a – stejně jako jiní stavitelé v 19. století – také gotikou. Jako geniální statik a konstruktér opravil „chyby“ gotického opěrného systému, který se mu pro složitost nelíbil. Les opěrných pilířů a princip lomeného oblouku zjednodušil tím, že jej nahradil šikmými pilíři a obloukem parabolickým. Tyto dva prvky se staly pro Gaudího stavby typické.

Dalšími charakteristickými rysy jsou projevy secese a ozdobné prvky z keramiky a kovářského řemesla (ploty, mříže, brány) – i jejich organickými tvary se přibližoval přírodě.

Užitím keramiky Gaudí vzkřísil staré dekorativní techniky středomořských oblastí. Na své vůbec první velké zakázce, kterou se stala Casa Vicens, ji použil ve formě klasických obkládaček, později ze zmetkových kachlů, odpadních střípků a zlomků, jež odebíral z okolních továren na keramiku, vytvářel mozaiky. Tyto keramické koláže nazývané trencadís jistě nezůstaly bez vlivu na další dva výrazné umělce částečně spojené s Barcelonou – Pabla Picassa a Joana Miróa i mnohé další, kteří techniku koláže používali, ale to až o mnoho let později.

Pro Gaudího život i dílo bylo zásadní setkání se zcestovalým katalánským průmyslníkem, politikem a mecenášem umění Eusebim Güellem (1846–1918), který se stal jeho přítelem a obdivovatelem. Spojovala je láska ke Katalánsku a zájem o sociální teorie a reformy.

Park Güell (1900–1914)

Eusebi Güell pobýval mimo jiné i v Anglii, kde ho nadchly myšlenky sociálního reformátorství a krajinářské zahrady, které začaly vznikat jako protiváha industrializaci a růstu měst. Vizi zahradního města se spolu s Gaudím rozhodl uskutečnit na holých kamenitých svazích Muntanaja Pelada (Lysá hora) severně od tehdejší Barcelony, v místě bez zdroje vody a bez vegetace.

Areál o 60 parcelách se měl stát prosluněnou obytnou čtvrtí v zeleni. Plán však během let selhal – měšťané o parcely na okraji města neměli zájem, zřejmě dávali přednost výstavbě v centru.
A tak v jednom domě bydleli Güellovi a do druhého se nastěhoval starý mládenec Gaudí se svým třiadevadesátiletým otcem a osiřelou neteří. Obytná čtvrť zůstala povětšinou nezastavěná a architekt ji po čtrnáct let přetvářel v přirozenou krajinu s pěšinami, stinnými kamennými promenádami a jeskyněmi a se středomořskou vegetací, to vše s citem pro přirozenou konfiguraci terénu.
Park o rozloze 20 ha obklopuje kamenná zeď zdobená typickou keramickou mozaikou. Hlavní vchod hlídají dva objekty – jeden byl zamýšlen pro správce čtvrti a druhý jako kanceláře.

Téměř pohádkové domečky nesou rysy maurských staveb, které dokládají arabskou minulost Španělska, i gotiky a secese. Do zeleně se přirozeně začleňují kontrastní barvy glazur.
Od vchodu se zvedá široké schodiště, které postupně odkrývá pohled na sloupovou síň „řeckého“ chrámu (připomenutí řecké kultury, z níž jsme vzešli). Na keramických kolážích zdobících strop spolupracoval Gaudí s Josepem Mariou Jujolem, specialistou na tyto úpravy. Sloupy nesou terasu velkou 86 x 40 metrů, plánovanou jako ústřední část obytného areálu, shromaždiště lidí, agoru, amfiteátr. O praktickém uvažování Gaudího svědčí to, že sloupy nemají jen nosnou funkci. Jsou duté a svádějí v tomto místě tolik potřebnou dešťovou vodu z terasy do jezírka.
Povrch terasy je rovný, beze spádu a není cementový – voda se vsakuje do jímek a přefiltrovaná malými otvory z nich vytéká do dutých sloupů. Terasu Gaudí zakončil zábradlím, které ji v nekonečné vlně obíhá a vytváří i lavici pro posezení nad městem.

Počátkem 20. let minulého století park daroval Güellův syn městu, roku 1984 byl zapsán na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.
Antoni Gaudí předstihl dobu v mnoha ohledech. Jednak mistrně využíval techniku koláže, rozšířenou později zejména u dadaistů, a zároveň o něm lze slovy soudobého jazyka mluvit jako o recyklačním umělci, který pro své koláže přirozeně začleněné do architektury využíval odpadní materiály, jakými byly keramické a skleněné střepy. Co do vztahu a respektu k přírodě byl ekolog a krajinář vždy přítomný na stavbě, diskutující, experimentující…

Roku 1926 Gaudího srazila tramvaj, která dnes už Barcelonou nejezdí. Je pochován v kryptě kostela Sagrada Familia, s nímž spojil svůj tvůrčí život. Po celou dobu dodnes nedokončené stavby tam měl ateliér, v němž na sklonku života i bydlel.

Foto: © Pavlína Klazarová

Literatura

Zerbst Rainer. Antoni Gaudí. Benedikt Taschen 1993/Vydavateľstvo Slovart.
Kalusok Michaela. Zahradní architektura. Computer Press Brno, 2004.

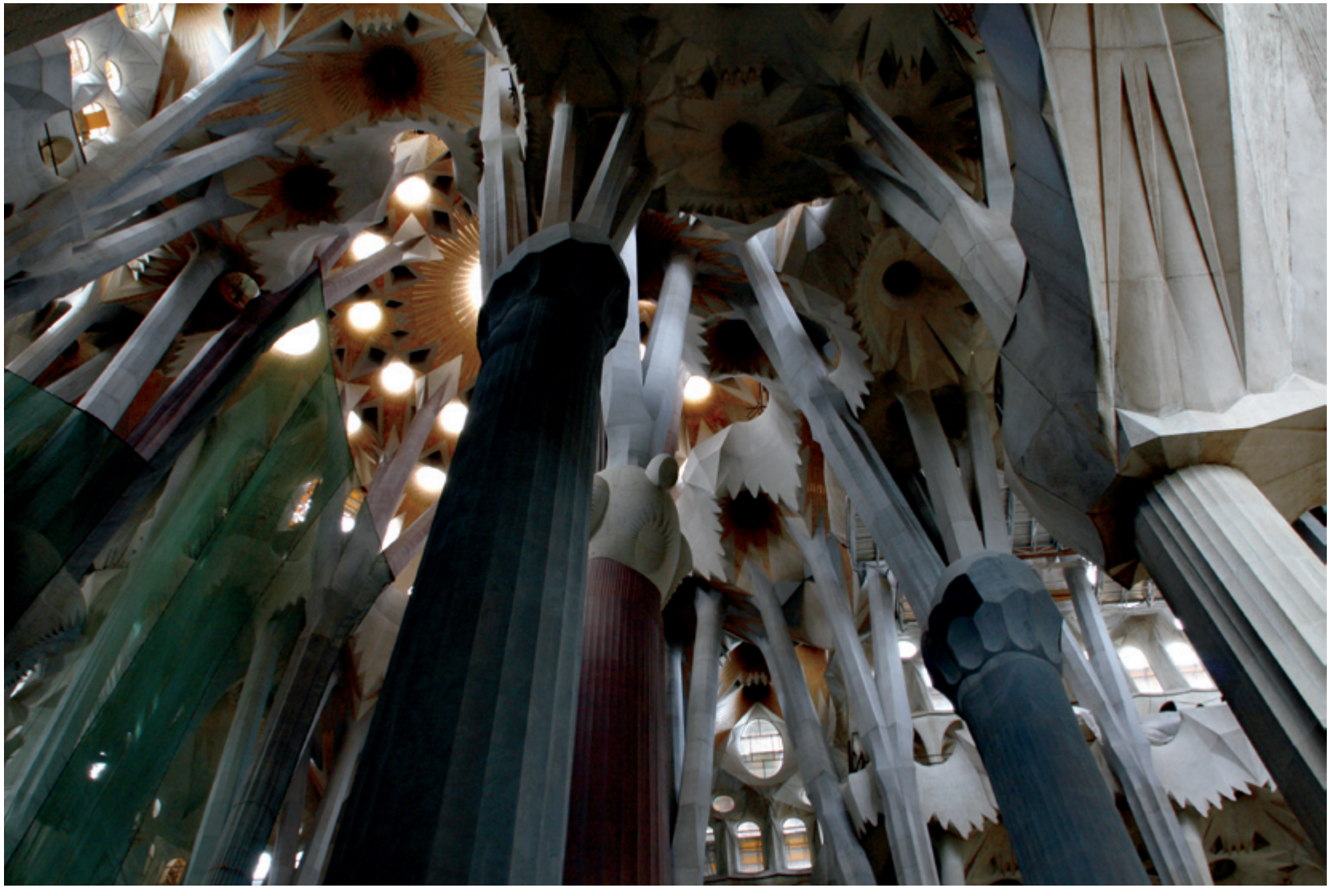

Sagrada Familia je dostavovaná podle Gaudího představ. Pilíře lodi mají symbolizovat stromy a jejich koruny.

Park Güell. Strop „řeckého“ chrámu zdobí keramické medailony od Gaudího spolupracovníka Josepa Marii Jujola.

ZRCADLO ZAPOMNĚNÍ

|Ivan Bumba a Michal Hejna|

Je tomu přesně na den jeden celý rok, kdy slovo dalo slovo a my jsme se rozhodli společně vytvořit a vydat knihu básní doprovázenou fotografiemi. Po dvanácti měsících usilovné práce se dílo podařilo a světlo světa spatřila naše knížka Zrcadlo zapomnění s podtitulem Fotopoezie, která obsahuje 44 básní a 88 fotografií. Vydalo ji nakladatelství Nová Forma v Českých Budějovicích.

Kniha „fotopoezie“ je naší prvotinou v tomto žánru. Spojili jsme síly, abychom představili vlastní básně doprovázené fotografiemi. Černobílé snímky byly záměrně pořízeny mobilními telefony, jako určitá rezignace na absolutní obrazovou kvalitu. Jsme přesvědčeni, že právě nedokonalost zobrazení těmito přístroji, neostré obrazy spolu s vinětací a simulací filmového zrna v postprocessingu korespondují s určitým neklidem a rozervaností většiny básní. Obrazový doprovod se snoubí s intimitou skutečně prožitých událostí. Někde jsme použili formu volného veršování až automatického zápisu, jiné básně jsou svázány pravidly psaní rýmovaných veršů. Takový je i život, který je možno přirovnat k dirigentovi taktovkou vytvářejícímu někdy pravidelný rytmus, jindy jeho zběsilé mávání přináší staccato neočekávaných intermezz, jež jsou ovšem určující pro další směřování života.

Náměty nejsou nové. Jde v nich především o neustálý a věčný souboj rozumu a srdce spojený s vypjatými emočními prožitky, které zažívá alespoň jednou v životě každý z nás. Dostáváme se skrz ně až na pole bolestně rozrytá existenciálními úvahami o smyslu lidského bytí. Zda sloužit

Úsměvy v sále © Miloslav Kokeš

Autoři představují koncepci knížky © Petr Pazour

rozumu, nebo nechat více promlouvat své city. Přitom často narážíme na hraniční stavy svých prožitků. Právě ty jsou předmětem básní zpracovaných místy originálním stylem. Stěžejními tématy jsou láska a smrt, tedy spíše ztvárnění jejich emocionálního náboje, který je zároveň jejich podstatou. Fotografie jako obrazové médium umocňují vyznění básní, pomáhají čtenáři konkretizovat jeho vlastní vyvolávané vzpomínky a komplexně tak působit na stav čtenářovy mysli.

Snažili jsme se i o zajímavý koncept uspořádání knihy. Básně jsou vždy doplněny dvojicí fotografií, po jedné od každého z nás. Pod obrazem je citát z textu básně, který byl prvotním impulsem pro záběr. V souladu s názvem Zrcadlo zapomnění má kniha dvě části: básně každého autora jsou ve výsledné sazbě postaveny zrcadlově proti sobě, takže se kniha dá číst a prohlížet z obou stran. Spojením prastarého literárního projevu a obrazu do netradičně strukturované knihy vzniklo kompaktně působící dílo. Přitom se nejedná o kolektivní signaturu. Pouze se spojily dva

obdobné obsahy do jednotné formy. Autorství bylo zachováno v celé šíři textů i fotografií.

„Naše dílo vznikalo na základě interakce mezi básněmi vyjádřenými pocity a zpětně vyvolanými obrazy, které bylo možné zmrazit pomocí vytvářených fotografií, tak aby vše mohlo být co nejvíce osobní, intimní a bezprostřední. A opačně: vnímaná skutečnost dokázala vyvolat již napsané verše a vytvořit celek, který prožitek umocňuje. Zkuste nastavit svým zasutým a zapomenutým vzpomínkám zrcadlo…“

Křest básnické sbírky spojený s autogramiádou proběhl díky ochotě a laskavosti manželů Horešovských dne 2. prosince 2010 v kulturním centru InGarden v Praze-Strašnicích. Zaplněný sál odměnil potleskem audiovizuální prezentaci a po autogramiádě si všichni zúčastnění hosté pochutnali na obložených mísách a vánočním cukroví.

Autogramiáda © Petr Pazour

Úvodní slova © Miloslav Kokeš

Před zahájením projekce © Petr Pazour

A

Michal Hejna

Atomový kryt uprostřed pouště.
Anebo palčivé slunce nad vyprahlou krajinou.
Anebo vzpomínky pokryté nánosem přetvářek.
A pláže z oblázků, kam jde vlna za vlnou.

Achátové nebe uprostřed noci.
Anebo zářící hvězdy, na nichž mé oči spočinou.
Anebo tichounký šepot tvých vášnivých rtů.
A nože těch výkřiků mé srdce neminou.

Arabský hřebec uprostřed stáda.
Anebo malátný muž v duši s horečnou vidinou.
Anebo večerní stíny na křídlech prázdnoty.
A mlhavý obzor, co uniká dál s každou vteřinou.

Antický básník uprostřed davu.
Anebo tančící dívka s postavou smyslnou.
Anebo radost a smích či bezedný smutek.
A bolest, co přichází vždy s noční hodinou.

A pláč
A bolest
A smích
A radost
A...

atomový kryt uprostřed pouště

Michal Hejna

a bolest, co přichází vždy s noční hodinou

Ivan Bumba

TOTÁLNÍ VÝPRODEJ

Ivan Bumba

V bačkorách z pohodlné rezignace
vyhlížíš marně změnu situace.

Vyjdi v botách šitých z kůže naděje,
když s láskou dlouho se nic neděje.

V teplácích z vlhké lhostejnosti
marně nahříváš své těžké kosti.

Navlékni kalhoty z pevné odvahy,
ať osud má konečně o sebe obavy.

Podřimuješ ve vytahaném triku z líných nití
a slyšíš stále dálek táhlé vytí.

Omotej rychle šál ze zapomenutých myšlenek,
když chladný den ukládá se k spánku navenek.

Kůže tvá cit v pažích že již dávno ztratila?
Tak svlékni ji a bezcitnost jako kdyby nebyla.

V rukavicích z hebké něžnosti
probudit zkus cizí radosti.

Vyhoď těžký kabát ze šedého zvyku,
co v tvém šatníku léta obtěžkává kliku.

Raději oblékni košili z jemných citů tkanou,
ať ženám slzy rozkoší a touhou kanou.

Z pokrytectví tlustou čepici už sejmi,
opraš dávná přání, stáří zpátky dej mi.

Vezmi klobouk s krempou ega,
když sebevědomí je ti třeba.

Tak už odhoď šaty své a nahý vstup do mého výprodeje.
Bude navždy hadrů dost pro všechny chvíle beznaděje.

opraš dávná přání, stáří zpátky dej mi

Michal Hejna

tak už odhoď šaty své

Ivan Bumba

OKO, NEJCENNĚJŠÍ OBJEKTIV FOTOGRAFA

Oko je párový orgán, který umožňuje člověku vidět. Je tak zprostředkovatelem jednoho z pěti smyslů (mnozí z nás by asi řekli, že toho nejdůležitějšího). Funkce oka je zjednodušeně řečeno alchymií fyzikálních zákonů a na obdobných principech fungují i fotoaparáty a objektivy. Magická optika – část fyziky zabývající se světlem – je tedy to, co vidění a fotografování spojuje.

Je však pouhou hrou se slovy možné vyjádřit, co pro člověka oči znamenají? Světlo poznání. Pohled na úžasný svět, který nás obklopuje. Od mládí si díky očím vštěpujeme do paměti podobu našich nejbližších. Poznáváme okolí a učíme se vnímat světlo a stín, prostor, tvary a barvy. Pohledy vyjadřujeme pocity. Radost, lásku, údiv, jistotu i strach. Slzami si ulevíme od smutku a bolesti, šelmovskou jiskérkou v oku pak vyjádříme spokojenost nebo náklonnost. Neustále se díváme kolem sebe. Vidíme děje a obrazy. Jarní rozkvetlou louku plnou barevných kvítků, letní zlatavé lány dozrávajícího obilí vlnící se ve větru, impresionistickou paletu podzimních listů či bílou nádheru čerstvého sněhu uprostřed třpytu sluncem prozářeného zimního mrazivého dne.

My fotografové pozorujeme svět trochu jinak než ostatní. Každým pohledem hledáme snímek, neustále komponujeme, dolaďujeme výřez a představujeme si budoucí obrazy. S největší péčí se staráme o drahé objektivy, které nám posléze dovolují pořizovat dokonalé fotografie. Se stejnou láskou a pečlivostí bychom se však měli starat i o své oči. Vidět znamená vnímat, orientovat se a reagovat na podněty přicházející z okolí.

Mluvíme zatím pouze o fotografech, ale dobrý zrak je důležitý pro každého. V běžném životě, při práci i zábavě. Občas se však z různých zdravotních důvodů musíme obrátit na lékaře. Oni jsou ti, kteří v mnoha případech mohou pomoci. Evropská oční klinika Lexum je jednou z nejlepších institucí tohoto druhu na světě. Lékaři, odborně zdatný personál, špičkové vybavení a hlavně lidský přístup z ní dělají místo, kam se lidé obracejí s jistotou, že jejich pohled na svět bude opět jasný a přesný. Že budou zas vidět stejně jako ti zdraví. Proto jsme všichni z fotoklubu rádi, že jsme mohli navázat úzkou spolupráci právě s Evropskou oční klinikou Lexum.

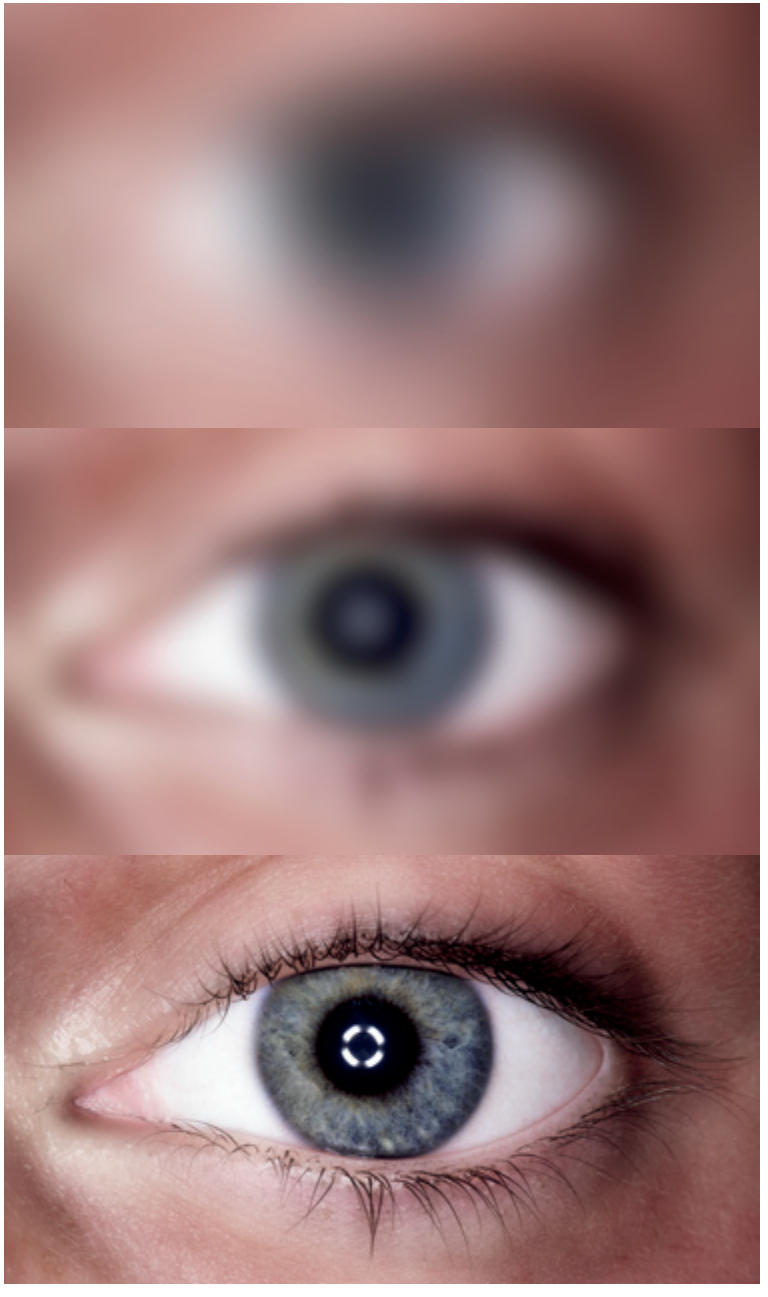

Černá slunečnice

EVROPSKÁ OČNÍ KLINIKA LEXUM PEČUJE O VAŠE OČI OD ROKU 1993

Patříme k největším očním klinikám v Evropě a jsme spolupracujícím pracovištěm 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Zkušenosti našeho týmu odborníků vycházejí z dlouhé tradice nejlepších očních univerzitních klinik Čech a Moravy, slavné pařížské kliniky Hôtel-Dieu a jedné z nejrenomovanějších amerických klinik Massachusetts Eye and Ear Infirmary Harvardské univerzity v Bostonu.

Naše specializované lékařské týmy se zaměřují zejména na léčbu krátkozrakosti, dalekozrakosti, astigmatismu a vetchozrakosti laserem a implantací umělých nitroočních čoček, léčbu šedého zákalu, keratokonu a konzervativní a chirurgickou léčbu sklivce a sítnice.

Naši chirurgové provedli již více než 120 tisíc očních operací s vynikajícími výsledky.

Na pracovištích v Praze, Brně, Ostravě, Českých Budějovicích, Táboře, Krakově, Poznani a Štětíně má Evropská oční klinika Lexum největší tým specialistů ve střední Evropě.

Evropská oční klinika LEXUM Praha

Pražské pracoviště Evropské oční kliniky Lexum je špičkovým zařízením, jehož služby vyhledávají nejen občané ČR, ale přichází i řada klientů z Velké Británie, Německa, Švýcarska a dalších evropských zemí i USA. Klinika má vynikající přístrojové i materiální vybavení a laserové zákroky jsou prováděny na nejrychlejším femtosekundovém laseru na světě VISUMAX firmy Carl Zeiss. Laserové centrum, které se zabývá korekcí krátkozrakosti, dalekozrakosti a astigmatismu, má v čele vynikající odbornici, lékařskou ředitelku pro refrakční chirurgii a primářku, MUDr. Alenu Holubovou.

Centrum léčby sítnice, kde se léčí problémy sítnice a sklivce, řídí primář MUDr. Ivan Fišer, Ph.D., který je předním evropským odborníkem na tuto problematiku.

Přednostkou a lékařskou ředitelkou v Centru léčby šedého zákalu je doc. MUDr. Drahomíra Baráková, CSc., která patří v tomto oboru k uznávaným kapacitám.

V Keratokonus centru poskytuje pražská pobočka komplexní péči v oblasti diagnostiky a léčby keratokonu i jiných rohovkových onemocnění.

Náš tým očních chirurgů má kvalifikaci světové úrovně a značnou praxi v plném spektru očních specializací. V oblasti léčby rohovky často právě tým Evropské oční kliniky Lexum v čele s prof. MUDr. Martinem Filipcem, CSc., provádí zákroky, které jsou v ČR unikání (např. nové metody v transplantaci rohovky).

Evropská oční klinika LEXUM Brno

Brněnská pobočka Evropské oční kliniky Lexum je nejmodernějším oftalmologickým pracovištěm na jižní Moravě.

Klinika má vynikající přístrojové i materiální vybavení a laserové zákroky jsou prováděny na technologicky nejdokonalejším femtosekundovém laseru da Vinci švýcarské firmy Ziemer. Centrum léčby šedého zákalu vedené primářkou doc. MUDr. Šárkou Skorkovskou, CSc., zajišťuje nejen

vysoce kvalitní standardní léčbu šedého zákalu, ale také prémiovou kataraktovou chirurgii, která zároveň řeší i krátkozrakost, dalekozrakost či astigmatismus pacienta.

Centrum léčby sítnice a sklivce zabezpečuje komplexní péči včetně vitreoretinální chirurgie. Tým lékařů Laserového centra v čele s MUDr. Jakubem Ventrubou, Ph.D., poskytuje péči v oblasti léčby krátkozrakosti, dalekozrakosti a astigmatismu jak laserovými zákroky, tak i nitroočními operacemi. Díky špičkovému vybavení je pacientům poskytována i specializovaná léčba onemocnění rohovky, například lamelární keratoplastika systémem Amadeus či komplexní léčba keratokonu. Lékaři brněnské kliniky řeší také problémy spojené s šilháním.

Evropská oční klinika LEXUM Ostrava

Evropská oční klinika Lexum v Ostravě poskytuje jako jediná v oblasti severní Moravy a polského příhraničí komplexní oftalmologickou péči za použití nejmodernějšího přístrojového vybavení.

V rámci Laserového centra nabízíme pacientům v současně době nejvyspělejší a nejšetrnější metodu odstranění dioptrických vad Femto LASIK Premium za pomoci jednoho z nejdokonalejších femtosekundo-

vých laserů da Vinci švýcarské firmy Ziemer. Primářka centra MUDr. Urania Tavandzi je nejen odbornicí na korekci zraku laserem, ale věnuje se také diagnostice a konzervativní i chirurgické léčbě onemocnění rohovky, především keratokonu.

Tým lékařů Kataraktového centra a Centra pro léčbu sítnice a sklivce pod vedením uznávaného odborníka v oblasti diagnostiky a léčby šedého zákalu a onemocnění sítnice MUDr. Františka Bendy je zárukou té nejlepší péče.

Standardní operace šedého zákalu, které provádíme na nejvyšší úrovni za použití vysoce kvalitních měkkých nitroočních čoček, jsou hrazeny ze zdravotního pojištění. Současně naše klinika nabízí moderní způsob

řešení šedého zákalu implantací prémiových nitroočních čoček, které spolu s šedým zákalem obnovují vidění na všechny vzdálenosti a odstraňují i brýle na dálku, čtení a počítač.

Evropská oční klinika LEXUM České Budějovice

Evropská oční klinika Lexum v Českých Budějovicích je jediným zařízením v regionu poskytujícím komplexní péči v oblasti řešení refrakčních vad – krátkozrakosti, dalekozrakosti či astigmatismu. Klinika má vynikající přístrojové i materiální vybavení a laserové zákroky jsou prováděny na technologicky nejdokonalejším femtosekundovém laseru da Vinci švýcarské firmy Ziemer.

Laserové centrum pod vedením primáře MUDr. Vladimíra Chodury provádí zákroky femtosekundovým laserem, tzv. all laser technologií, i nitrooční operace.

Centrum léčby šedého zákalu, jehož chirurgii zaštiťuje MUDr. František Maršák, řeší kataraktu na špičkové světové úrovni, a to nejen standardním způsobem plně hrazeným ze zdravotního pojištění, ale poskytuje i péči KATARAKTA PREMIUM, která pacienta zbaví jak šedého zákalu, tak odstraní i jeho problém s krátkozrakostí, dalekozrakostí či astigmatismem. Tým kliniky zabezpečuje také léčbu sítnice a sklivce, poskytuje péči při onemocnění rohovky či konzultace v glaukomové poradně.

www.lexum.cz

Prof. MUDr. Martin Filipec, CSc.,

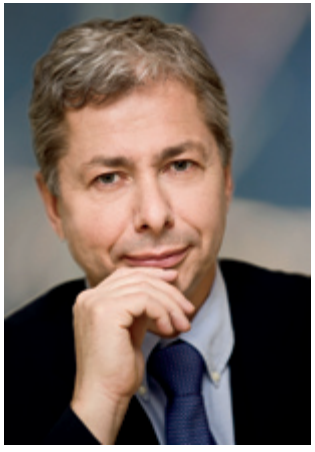

je přední český oftalmolog, který se ve své praxi zaměřil především na laserovou korekci zraku LASIK, chirurgii šedého zákalu a léčbu rohovkových onemocnění. Provedl již více než 25 tisíc úspěšných očních operací. Péči profesora Filipce vyhledávají pacienti nejenom z České republiky, ale i ze zahraničí. Velkou část jeho pacientů tvoří lékaři – oftalmologové i odborníci jiných profesí.

Profesor Filipec se specializuje na laserovou chirurgii femtosekundovými a excimerovými lasery, na implantace nitroočních kontaktních čoček, implantace multifokálních a akomodačních čoček, transplantace rohovky, léčbu keratokonu a onemocnění rohovky a na oční imunologii. Je zakladatelem a hlavním lékařským ředitelem Evropské oční kliniky Lexum. Současně působí jako konzultant a hlavní chirurg na klinice Advanced Vision Care v Londýně. Oční lékařství studoval na II. oční klinice v Praze a na klinikách Hôtel-Dieu v Paříži a Massachusetts Eye and Ear Infirmary, Harvard Medical School, v Bostonu. V letech 1998–2004 působil jako přednosta Oční kliniky Všeobecné fakultní nemocnice a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy v Praze.

Kromě chirurgie a klinické práce se soustavně zabývá výzkumem v oftalmologii. Je autorem a spoluautorem více než 550 přednášek, 68 vědeckých publikací a čtyř učebnic publikovaných v zahraniční i u nás. Jako první v Čechách provedl v roce 1993 úspěšnou laserovou korekci krátkozrakosti, transplantaci limbálních kmenových buněk a implantoval Pintucciho umělou rohovku. Zavedl nové metody diagnostiky a léčby keratokonu a dalších onemocnění rohovky. Profesor Martin Filipec je členem České oftalmologické společnosti, České společnosti kataraktové a refrakční chirurgie, České transplantační společnosti, European a American Association of cataract and refractive surgery a American Academy of Ophthalmology. Je členem a zástupcem České republiky v International Ocular Inflammation Society.

Věnuje se také podpoře charitativních projektů, ve kterých sám hraje aktivní roli. Je předsedou představenstva organizace Světlo pro svět, jejímž cílem je snižování a prevence slepoty v rozvojových zemích světa. Prof. Filipec operoval a vedl výuku a výzkum v rovníkové Africe, Venezuele a Afghánistánu, kde učil lékaře moderní mikrochirurgii oka, operace šedého zákalu a transplantaci rohovky.

LEXUM
EVROPSKÁ
OČNÍ KLINIKA

PF 2011 ANEB ROZLOUČENÍ S ROKEM 2010

PF 2011
©Ilona Čechová

PF 2011
Miloslav Kokeš

PF 2011
Pavlína Klazarová

PF 2011
© Milan Manda

PF 2011
MARTIN KLIKA

(c) Aleš Zídek
pf 2011

pf 2011
Ivanka Čištínová

Petr Pazour - Stinohra
PF 2011

PF 2011
Ivan Bumba

SEZNAM AKTIVNÍCH ČLENŮ FOTOKLUBU ČERNÁ SLUNEČNICE

Ilona Cíchová
ilona_c@seznam.cz
www.ilonacichova.estranky.cz

Ivanka Čištínová
ivacistin@seznam.cz
www.fotografie-foto-fotky.cz

Petra Kamenická
petra.kam@atlas.cz
www.atelier-petra.cz

Pavlína Klazarová
p7k@seznam.cz

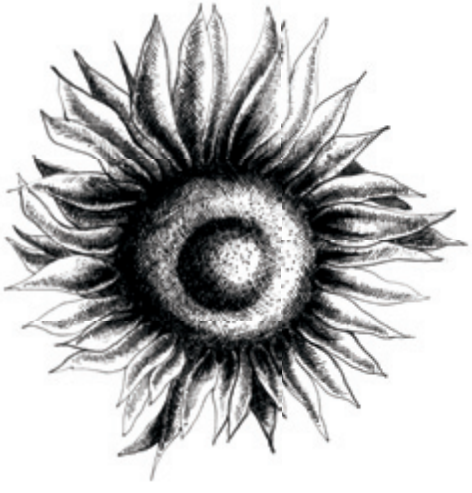

Ivan Bumba
ivan.bumba@gmail.com
www.fotokokes.cz

Jaromír Čištín
jcis@seznam.cz
www.jaromir.cistin.cz

Michal Hejna
hejna.michal@gmail.com
www.michalhejna.cz

Martin Klika
martin.klika@gmail.com

Miloslav Kokeš
miloslavkokes@seznam.cz
www.fotokokes.cz

Josef Lončák
loncak@seznam.cz

Milan Manda
manda@showa.cz

Petr Pazour
petr.pazour@gmail.com
www.petrpazour.cz

Aleš Zídek
aleszidek@seznam.cz

Děkujeme rodinám a přátelům za tolerantní přístup k našemu počínání. Zvláštní poděkování patří RNDr. Jiřímu Růžkovi a jeho firmě Fototech, která pro nás realizuje tisk výstavních zvětšenin ve špičkové kvalitě. V neposlední řadě děkujeme Janu Karbusickému, vydavateli časopisu Československá fotografie, za jeho slova k výstavní kolekci 2010.

Navštivte nás na adrese: **www.cernaslunecnice.cz**

ČLENOVÉ FOTOKLUBU REPREZENTUJÍ

Výstavy:

České Budějovice, Galerie Nahoře	–	Výstava Ivana Bumby v rámci 10. soutěžní přehlídky Fotouniverziáda
Praha, kulturní centrum InGarden	–	Výstavní kolekce Černé slunečnice 2010
Moravská Třebová	–	Výstavní kolekce Černé slunečnice 2010
Praha, Galerie Vyšehrad	–	Výstava Toulky krajinou Ivanky a Jaromíra Čištínových

Ocenění:

Ivanka Čištínová, Cena Zvazu slovenských fotografov za fotografii ***Zadýchaná Vltava***, 14. ročník soutěže ***Praha fotografická.***

Jaromír Čištín, Čestné uznání za fotografie ***Smíchovský masopust I*** a ***II*** v kategorii Kronika hlavního města, 14. ročník soutěže ***Praha fotografická.***

Michal Hejna, Čestné uznání za fotografii ***Samotář, Side Pike***, fotografická soutěž ***Salon na šňůrách***, 11. ročník Fotofestivalu v Moravské Třebové.

www.cernaslunecnice.cz

LEXUM
EVROPSKÁ
OČNÍ KLINIKA

Generální sponzor Ročenky 2010

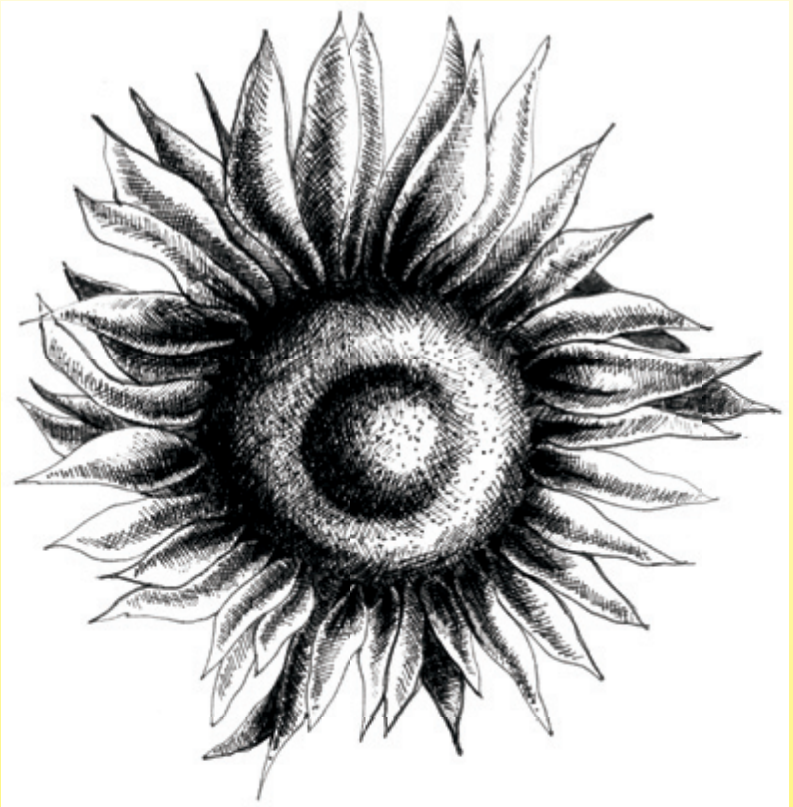

Copyright **© Černá slunečnice 2010**
Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být reprodukována, uchovávána ve vyhledávacím systému nebo šířena v jakékoliv formě a úmyslu elektronicky, mechanicky, kopírováním nebo jinak bez souhlasu majitele práv.
Fotografie, u kterých není uvedeno jméno autora, jsou majetkem fotoklubu Černá slunečnice.
U ostatních fotografií patří veškerá práva jednotlivým autorům.
Logo Černé slunečnice **© Ilona Cíchová**
Jazykové úpravy **© Pavlína Klazarová**
Grafická úprava **© Michal Hejna & Ivan Bumba**